

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Προπληρωτέα

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐν Ἀλλὰς... Δρ. 10
Ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ... Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»

Ἐν ὁδῷ Μουσῶν ἀριθ. 6.

Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται
λεπτῶν 28.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Διὰ τοῦ παρόντος φύλλου λήγει ἡ πρώτη ἐξαμηνία τοῦ Γ' ἔτους τῆς Ἑβδομάδος, καθίσταται δὲ γνωστὸν εἰς τὸν τυχόν λησμονήσαντα νὰ πληρώσῃ τὴν συνδρομὴν του, ὅτι ἐν μόνον ἔτι φύλλον θὰ σταλῇ αὐτῷ, μεθ' ὃ θέλει διακοπῇ ὀριστικῶς ἡ περαιτέρω ἀποστολὴ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἔργα καὶ ἡμέραι.

Αἱ Χρωματισταὶ ταινίαι.

Ἀνέκδοτος ἐκθεσις τοῦ Γεωργίου Αἰνιάνου περὶ τῶν κατὰ ξηρὰν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος.

Ἀρχαιολογικὴ ὀρυκτολογία.

Ὁ ἀγωνιστὴς τοῦ 1821.

Ἐπιστημονικὴ περιοδεία (Μεγάλῃ Χώρα).

Ἐπιστολαί.

Φιλολογικά.

Ἀρχαιολογικά.

Ἀπαντήσεις ἀνερωτήσεων (Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀδελφοῦ του. — Ἐν παράδοξον κήρυγμα τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος).

ΕΝ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΙ. Δόξα καὶ Ἔρως Μυθιστόρημα

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Ὁ ἱπποτισμὸς ἡμῶν. Πρῶτοι ἡμεῖς εἰσείναμεν φιλικὴν χεῖρα πρὸς τὴν γείτονα ἐπικράτειαν, τὴν κατέχουσαν τὰς χώρας τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ δωροῦσαν ἐκάστοτε μέρος αὐτῶν εἰς τὸν πρῶτον τυχοδιώκτην κατακτητὴν, μὴ ἐννοοῦσαν ὅμως οὐδὲ σπιθαμὴν νὰ λάβῃ ὁ ἀληθὴς αὐτῶν κύριος. Πρῶτοι ἡμεῖς εἰσείναμεν ἱπποτικὴν χεῖρα ἀνυψώσαντες αὐτὴν καὶ τοσοῦτον ἐργασθέντες ὑπὲρ τοῦ γόητρου τῆς. Ἀλλ' ἀτυχῶς, ἀφοῦ τὸ γόητρόν της στρατιωτικῶς τόσον κατέπεσε, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τὸ ἀνυψώσωμεν πλέον, μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειάς μας πρὸς μείωσιν τῶν μεγάλων θριάμβων τῶν ἐλληνικῶν ὅπλων, κοπνοῦντες αἰωνίως τὴν Κούτραν, οἱ πρόμαχοι τῆς ὁποίας, γενναίωτον πάντων πολεμῆσαντες, ἐγένοντο θύματα καταπύστου δόλου, ἐλλείψεως συνδρομῆς, καὶ συγκρούσεως διαταγῶν... Ἀλλὰ δὲν ἀπηλπίσθημεν, ἐκθύμως ἀγωνιζόμενοι ὅπως ἀνυψώσωμεν τοῦλάχιστον τὸ πολιτικόν της γόητρον.

Ἡ Πύλη βραβεύει τοὺς ἀνδρείους πολέμηντας καὶ μονοῦ πάντας τοὺς καθ' ἡμῶν ἐκστρατεύσαντας διὰ τιμητικῶν μεταλλίων, τοὺς δὲ πληγωθέντας διὰ τιμητικωτέρων — καὶ οἱ πλεῖστοι φεῦ! εἶνε πληγωμένοι εἰς λίαν ἀντίθετον τοῦ στήθους μέρους — ὡς ἐκτελέσαντας πιστῶς καὶ ἀνδρείως τὸ καθήκον αὐτῶν, καὶ παρεμποδίσαντας δῆθεν τὰς πρὸς εἰσβολὴν ἀποπειράς τῶν ἐλληνικῶν ὁρδῶν... ἡ κυ-

βέρνησις ἡμῶν οὐχὶ μόνον δὲν ἐβράβευσε, δὲν προσεβίβασέ τινα, ἀλλ' ἐτιμώρησε καὶ τινὰς τῶν ἀνδρείωτον πολεμῆσαντων, καὶ ἂν δὲν ἄφισε τὸν Λάωρ ν' ἀποθάνῃ, ἄφισε ὅμως αὐτὸν νὰ ταφῇ μετὰ τῆς καρδίας του μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν...

Διὰ τῆς ἀντιθέτου ταύτης διαγωγῆς τῶν Κυβερνήσεων τῶν δύο κρατῶν, εἰξεύρετε τί θ' ἀποδειχθῇ εἰς τὰ ὅμματα τῶν δυσμενῶς ἡμῖν διακειμένων Εὐρωπαίων; ὅτι ἡμεῖς μὲν ἐπετέθημεν ληστρικῶς ἐκεῖνοι δὲ ἡμύνθησαν ἡρωϊκῶς.

Ἡμεῖς διορίζομεν ἐξεταστικὰς ἐπιτροπὰς περὶ τῶν ἐν τοῖς συνόροις συμβάντων οἱ δὲ Τούρκοι παρακαλοῦσι νὰ μὴ γίνηται πλέον συζητήσεις, δυναμένη ν' ἀποβῇ ἐπιβλαβὴς εἰς τὰς σχέσεις τῶν ὁμόρων κρατῶν, διὰ πράγματα γνωστὰ, ἀφοῦ καὶ ἡλίον κατ' αὐτοὺς φαεινότερον εἶνε, ὅτι ἡ Κούτρα καὶ οἱ αἰχμαλῶτες της δὲν ἀπεδόθησαν εὐθύς, διότι ἐκρατοῦμεν παρασπόνδως τὸν Ζυγόν, περιήχθησαν δὲ κατὰ τὰ ἔθιμα καὶ τοὺς κανόνας τοὺς στρατιωτικούς, οὓς ἡμεῖς, οἱ μπουρταλάδες, ἀγνοοῦμεν, καὶ καθ' οὓς οἱ αἰχμαλῶτες δὲν δύνανται νὰ παραμένωσι μετὰ τοῦ στρατοῦ ὅστις τοὺς ἡχμαλώτισε· καὶ ἐπειδὴ ὅλος ὁ ἐν τοῖς συνόροις στρατός, εἰς καὶ συντεταγμένος ὢν ὑπὸ μίαν γενικὴν διοίκησιν τοὺς ἡχμαλώτισε, μόνον εἰς Θεσσαλονίκην κατῴρθωσαν καὶ εὖρον στρατιώτας Τούρκους, μὴ συμμετασχόντας τοῦ πολέμου!

Εἰς ὅλα ταῦτα τί κρεῖττον τῆς σιγῆς ἡδυνάμεθα ν' ἀντιτάξωμεν;

Ὅντως πρῶτοι καὶ μόνον ἡμεῖς εἰσείναμεν πρὸς τὴν ἀγαπητὴν γείτονα φιλικὴν καὶ ἱπποτικὴν χεῖρα ἀνυψώσαντες τὸ πολιτικὸν αὐτῆς γόητρον.

Ἑλλὰς καὶ Μονακό. Εἰδομέν ποτε εἰς εἰκονογραφημένον περιοδικὸν ἀπεικονισμῶν δύο γραμματοσήμεων, ἐνὸς Ἑλληνικοῦ καὶ ἐνὸς τῆς ἡγεμονείας τοῦ πολυθρύλτου Μονακοῦ. Ὁρίσθημεν σφόδρα διότι παρελληλίζετο ἔστω καὶ ἐν γραμματοσήμεοις τὸ εὐγενέστατον τῶν ἐθνῶν πρὸς τὸ *συμμάχημα* τῶν χαρτοπαικτῶν τοῦ Μονακοῦ, ἐν ᾧ ὁ ἡγεμὼν εἶναι συγχρόνως καὶ ἀρχικερδοσκοπός.

Ἡ τὸ ἀληθὲς ἐν τούτοις καὶ ἐντιμὸν ἐμπόριον διαδεχθεῖσα ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τινος κυβείας, ἀπειλεῖ πρὸς τοὺς ἄλλους νὰ καταστήσῃ τὸ ἔθνος ἡμῶν εἰς τὰ ὅμματα τῶν ξένων, εἶδος Μονακοῦ, ἀπόδειξις ὅτι ἡ Ἰταλία τῆς Ῥώμης, ἐν ἀρθρῷ αὐτῆς, θεωρεῖ τὰς πολεμικὰς ἐκδηλώσεις τινῶν ἐθνῶν ἐν οἷς περιλαμβάνεται καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐνεκα τοῦ γνωστοῦ ἀρθροῦ τῆς «Ὁρας», ὡς «μὴ ἐχούσας ἄλλον σκοπὸν εἰμὴ τὴν διευ-

κόλυνσιν τῶν ἐκκρεμῶν λογαριασμῶν τοῦ χρηματιστηρίου.» Ἀς προσέξῃ ἡ κυβέρνησις ἡμῶν ν' ἀναδείξῃ αὐτὴν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀνωτέραν τοιούτων καταγγελιῶν. Ἀλλοίμονον εἰς τὰ ἔθνη εἰς τὰ ὅποια οἱ κυβερνήται, γινώσκοντες τῶν χρηματιστικῶν τερτιπίων, θελήσωσι νὰ μεταχειρισθῶσι καὶ ἐπὶ τῶν πολιτῶν ταῦτα, ὅπως ἔχωσι τὸν λαὸν ὑποχείριον· ἀλλοίμονον, ἂν, ὅπως τὰς μετοχὰς, ὑποτιμῶσι καὶ τοὺς πολίτας, ὅπως τοὺς ἀγοράσων ἐθνηνότερον!

Ὁ πρὸς τὸν κ. Δηλιγιάννην κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν νομοσχεδίων παρουσιασθεὶς, ὡς λέγεται, μεσίτης, προσφέρων βουλευτὰς καὶ ἀγοράζων ὑπουργούς, ἦτο σημεῖον ἀπομονώσεως ὀχιτόσον ἀνύποπτον...

Αἱ ἐξετάσεις καὶ ὁ τύπος. Μετὰ τῆς ἐβδομάδος ταύτης λήγουσι πᾶσαι σχεδὸν αἱ εἰς ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια ἐκπαιδευτήρια ἐξετάσεις· ἀτυχῶς ὁ τύπος δὲν παρηκολούθησεν ὡς ἔδει τὰ τῶν ἐξετάσεων, ὅπως ἐπισκοπήσῃ κατὰ καθήκον τὰ ἐκπαιδευτικὰ τοῦ ἔθνους βήματα. Εἰς τὸ σφάλμα τοῦτο περιπέσαμεν καὶ ἡμεῖς καίτοι ἐπεθυμῶμεν πολὺ, πλὴν τῶν ἐν τοῖς δημοσίοις καὶ δημοτικοῖς σχολείοις, νὰ παρευρεθῶμεν καὶ εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν ἀξιολόγων ἰδιωτικῶν Κουτούζη καὶ Παπαγεωργίου, Γεννηματᾶ καὶ Διοσκουρίδου, Βουλγάρεως, Δημοπούλου κ.λ. Μάτην ἡλπίσαμεν ὅτι ἐκ τῶν διαφόρων ἐν ταῖς ἐφημερίσι περιγραφῶν θὰ μορφώσωμεν τὴν ἰδίαν ἡμῶν γνώμην· εἰς τὰς ἐφημερίδας ἀντὶ νὰ εὐρίσκωμεν τίς ἐξητάζετο εὐρίσκομεν τίς... παρευρίσκετο· τοῦλάχιστον οἱ ἐξεταζόμενοι δὲν ἐδημοσίεον τι ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἀλλήλων; κατὰ τὴν ἐμμανθάνομεν οὕτω.

Φαντάσθητε ἂν τὴν μέθοδον ταύτην τῶν ἐξετάσεων μετεχειρίζετο ὁ τύπος καὶ διὰ τὴν Βουλὴν καὶ διὰ τὸ θέατρον καὶ διὰ τὸ κακουργοδοτικόν, καὶ ἀνεγινώσκομεν αἶφνης ὅτι «διεζήχθη ἐν τῇ Βουλῇ πεισματώδης ἀγὼν περὶ ἐπιψηφίσεως τῶν μεταρρυθμιστικῶν κ.λ. νομοσχεδίων ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς χθὲς καθ' ἣν... παυρέρθη καὶ ὁ ἀξιότιμος ἐξ Ἀγκιστρίου δήμαρχος, ἐκφράσας κ.λ.» Περὶ τῶν ἀγορευσάντων οὐδὲ λέξιν!!

Ἡ προστασία τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν βιομηχανίας. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἀπόφασις τῶν κυβερνήσεων ὅπως προστατεύσωσι καὶ τὴν Ἑλληνικὴν βιομηχανίαν, καὶ ἤδη δὲ ἐν τῇ περὶ μεταβολῆς τῆς στολῆς ἐγκυκλίῳ ἡ εὐεργετικὴ αὐτὴ ὑπόσχεσις ῥίπτεται εἰς τὸ μέσον.

Κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν πρὸ ἔνδε-

κα ἐτῶν ἰδοῦ τί γράφει ἡ Ἐφημερίς» (22 Ἰουνίου 1874).

«Ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς κ. Γεννατῆς ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἐκθεσιν τῶν Ὀλυμπίων καὶ παρὰ τῆς τῆς τῆς ἐν αὐτῇ βαμβάκερὰ καὶ μάλλινα ὑφάσματα, ἀπεφάσισε νὰ προμηθευθῇ ποσότητος ἐξ αὐτῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ. Ὡσαύτως ἀπεφάσισε νὰ παραγγείλῃ ποσότητος δερμάτων ἑλληνικῶν κτλ.»...

Πῶς σὰς φαίνεται ἡ μετὰ παρέλευσιν δεκαετίας ὅλης καὶ μετὰ τοσαύτας ἐπιστρατείας μόλις τὸν ἐκ νέου φερομένη σκέψις αὕτη; Ἐπιστώμεν ὅτι μετὰ δέκα ἔτη ἡ εὐχὴ αὕτη δὲν θέλει ἐπαναληφθῇ.

Οἱ μικροφίλοι καὶ οἱ μεγαλόφίλοι. Οἱ δικαιολογητικοὶ λόγοι τῆς ἐκδόσεως τῆς «Μικρᾶς Ἐφημερίδος» ἔδωκαν ἡμῖν ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι πλὴν τῶν ἄλλων διαιρέσεων, αἵτινες παρατηροῦνται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ, ὑπάρχει καὶ ἡ διαίρεσις τῶν ἀγαπώντων τὰ μικρὰ καὶ τῶν ἀγαπώντων τὰ μεγάλα.

Παρακολουθήσαμεν ὑψηλὸν τινα κύριον, φέροντα ὑψηλὸν πῖλον καὶ ὑψηλὸν περιλαίμιον, προσμειδῶντα πρὸς ὑψηλὴν καὶ πολυσάρκον δεσποινίδα, προσκαλέσαντα μεγάλῃν ἡμαξίαν, διατάξαντα τὸν ἡμαξηλάτην μεγαλοφώνως νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν μέγαν σιδηρόδρομον διὰ τὸν νέον Φάληρον. Ἄμα ἐξεκίνησεν εἰδόμεν αὐτὸν πρὸς τοῦτον ἐξαγαγόντα τῶν θηλακίων του πρὸς ἀνάγνωσιν τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὸν Χρόνον τῶν Ἀθηνῶν. Φίλος τις ἐπίσης διεβδαιώσεν ἡμᾶς ὅτι παρακολούθησε κορτοῦσαις τινὰς, μετὰ καπελλάκι του, μετὰ γοβάκια του διεσπινόμενα εἰς Παλαιὸν Φάληρον, ἀναγινώσκοντα δὲ ἀπλήστως καὶ ἐν συγκρίσει καὶ παραβολῇ τὸν ἀριθμὸν τῆς Μικρᾶς Ἐφημερίδος καὶ τὴν Νέαν Ἐφημερίδα τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος ἡμῶν—δηλ. τῆς Ἐβδομάδος—ἐκτιμῶμεν καὶ τὰς μεγαλοσχήμους καὶ τὰς μικροσχήμους συναδέλφους, καὶ εὐχόμεθα ὑπὲρ πληθύνσεως αὐτῶν. Ἐχάρημεν διὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς Μικρᾶς Ἐφημερίδος ὅπως θὰ χαρῶμεν, διὰ τὴν ἐκδοσιν καὶ Μεγάλῃς μόνον τὸν τίτλον Νέα Μικρά Ἐφημερίς δὲν ἐννοοῦμεν ὡς παραβλάπτοντα ὁμολογούμενως τὰ συμφέροντα τῆς Νέας Ἐφημερίδος ἥτις ὡς ἐκ τοῦ σχήματός της εἶναι καὶ Μικρά.

Ἄν ἐξηγητήθησαν τὰ ὀνόματα, ἐχάθησαν τάχα καὶ τὰ χρώματα; ἰδοὺ τίτλοι Ἐφημερίδων: *Κιτρίνη Ἐφημερίς*, *Κυανὴ Ἐφημερίς*, *Ερυθρὰ Ἐφημερίς*, κ.τ.λ. Τὰ ῥιπτομεν εἰς τὴν δημοσιότητα οὐδὲν δικαίωμα ἐπὶ προτεραιότητι διεκδικούντες.

Ἀντὶ ἐπιλόγου ἐπὶ τῇ λήξει τῆς ἑξαμηνίας. Ἐγένοντο ἡμῖν φιλικαί τινες παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀναμειξέως τῆς Ἐβδομάδος εἰς τὰ πολιτικά· ὡς ἐκ τοῦτου ὀφείλομεν ἀπαξ διὰ παντός νὰ παρὰσχῶμεν τοῖς ἀναγνώσταίς ἡμῶν τὰς βραχείας ταύτας ἐξηγήσεις.

Ἡ Ἐβδομάς δὲν εἶνε οἰκογενειακὸν περιοδικόν, οὔτε ὑπάρχει ὡς ἀνάγκη νέου τοιοῦτου ἀφοῦ μεθ' ἱκανῆς ἐπιτυχίας ἐκδί-

δοται ἡ φίλη Ἐστία· δὲν εἶνε περιοδικὸν σύγγραμμα κατὰ τὸ παλαιὸν σύστημα, ἀφιερωμένον ἀποκλειστικῶς εἰς διηγήματα καὶ μυθιστορήματα· τοιοῦτον ἐκδίδεται ἐπιτυχῶς τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἐκδοτὰ μυθιστορήματα*. Ἡ Ἐβδομάς μορφὴν ἀποκλειστικῶς ἑλληνικὴν φέρουσα, εἶνε φύλλον διαφέρον κατὰ τοῦτο μόνον τῶν λοιπῶν δημοσιογραφικῶν ὁργάνων, καθ' ὅσον ἐκδίδεται κατὰ Κυριακὴν καὶ οὐχὶ καθ' ἑκάστην, καὶ καθ' ὅσον, δι' οὗς λόγους αὕτη οἶδεν, ἀφιερῶν τὸ μείζον αὐτῆς μέρος εἰς φιλολογικὴν, ἐπιστημονικὴν, καλλιτεχνικὴν καὶ κοινωνικὴν, ἰδίως δὲ ἱστορικὴν ὕλην, ὀλιγώτερον δὲ σχετικῶς μέρος αὐτῆς ἀφιερῶν εἰς τὴν πολιτικὴν, ὑπὸ μορφὴν χρονολογικὴν, οὐχὶ ὅμως ξηρὰν, ἀλλ' ὑπὸ τύπον, ὃν αἱ κρίσεις αὐτῆς καὶ αἱ ἀρχαὶ της παρέχουσιν.

Τοιαύτη οὖσα ἡ Ἐβδομάς, οὔτε ἀνήκει οὐδὲ πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς κόμμα, ἀλλὰ νὰ παρακολουθῇ τὴν κατὰ τὴν γνώμην τῶν διεσπινόμενων τὰ τῆς συντάξεως αὐτῆς, *ἐθνικὴν πολιτικὴν*. Ἐπειδὴ ὁ πόλεμος ἐθεωρήθη καὶ δικαίως ὡς ἐθνικὴ ἀνάγκη, διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἐβδομάς τὸ ἐφ' ἑαυτῇ ὑπεστήριξε τοὺς ὡς πρόγραμμα ἑαυτῶν τὸν πόλεμον ὑψώσαντας, θεωρήσασα καὶ ἐξακολουθοῦσα νὰ θεωρῇ ὡς ἀπαρτίδας τὰς ἐξ ἰδιοτελείας ἡ χαμαιζήλου συμφέροντος ἀντιπράξαντας πρὸς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα, ὅστις καὶ ἐπιτυχέστερον θὰ διεξήγετο καὶ μείζον κλέος, τῷ ἤδη ὁμολογούμενως προσκτηθέντι, θὰ προσήπτε, ἂν τὸ ἔθνος, ἀδιαφοροῦν τις προΐσταται αὐτοῦ, τίς προκρίσεται ὡς διάδοχος καὶ τίς ἔχει συμφέρον νὰ γίνῃ τοῦτο ἢ νὰ μὴ γίνῃ ἐκεῖνο, μὴ γνώμῃ καὶ σύσσωμον ἐφόρμα πρὸς τὴν δόξαν ἢ πρὸς τὸν θάνατον.

Ἐὰν ἡ παρούσα Κυβέρνησις, μεθ' ὅλην τὴν ἀμαρτωλὴν καταγωγὴν της, δείξῃ σημεῖα ἀναμφισβήτητα πολεμικῆς πολιτικῆς, πρῶτοι ἡμεῖς, μεθ' ὅσον μικρὰς δυνάμεις μᾶς ἐπροίκισεν ἡ φύσις, θὰ ὑπερμαχήσωμεν αὐτῆς.

Ὁ παρακολουθῶν τὴν Ἐβδομάδα, ἐνῶ ἐξ ἐνός εὐρίσκει τὴν κοινωνικὴν, φιλολογικὴν, ἐπιστημονικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν τῆς ἑβδομάδος, ἐξ ἐτέρου ἀναγινώσκει ἀρχαιολογικάς, ἱστορικάς, ἐπιστημονικάς, φιλολογικάς, καλλιτεχνικάς, γλωσσολογικάς, θρησκευτικάς, βιομηχανικάς διατριβάς, πᾶσας πρὸς ἓνα ὀρισμένον σκοπὸν τεινούσας· πλὴν τούτων ἀναγινώσκει πρωτότυπα ἑλληνικά καὶ ἑλληνονομιὰ διηγήματα καὶ παραπλήσια δημοσιεύματα πολυάριθμα. (Ἐντὸς 2 1/2 ἐτῶν ἡ Ἐβδομάς ἐδημοσίευσεν πρωτότυπα φιλολογικά δημοσιεύματα τοῦ εἴδους τούτου, ὅσα ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶχον δημοσιευθῇ). Ἐν ἐπιφυλλίδι δὲ χάριν ἀναπαύσεως τοῦ πνεύματος τοῦ ἀναγνώστου παρέχεται μυθιστόρημα, συνήθως ἐπιτυχὲς ἀλλὰ πάντοτε ἠθικόν.

Ἡ Ἐβδομάς, ὅπως ἐκτελῇ τὸ κοπιῶδες καὶ ποὺ ὑδάπανον πρόγραμμά της, οὐδὲ προστασίας ἐζητήσῃ οὐδὲ τινα ἐξελιπαρῆσεν ἡ Ἐβδομάς θὰ ἤρκειτο εἰς τὰ μικρὰ κέρδη, ἅτινα θὰ τῇ παρεῖχον οἱ τα-

κτικοὶ αὐτῆς ἀναγνώσται πληρόντες καὶ ἰδίως προπληρόντες τὴν συνδρομὴν των.

Ταῦτα ἐν εἰδῇ ἐπιλόγου ἐπὶ τῇ λήξει τῆς πρώτης ἑξαμηνίας τοῦ Γ' αὐτῆς ἔτους.

Αἱ Χρωματισταὶ Ταινίαι

Πολλοὶ πιστεύουσιν ὅτι, ἐπειδὴ ἐγεννήθησαν ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ Ἑλλάδι καὶ κατεγράφησαν ἐν τοῖς μητρώοις, τοῦ δήμου των, εἶνε ἄρα καὶ ἐλεύθεροι οὐδένα ἀπατίνοντες φόρον ὑποτελείας καὶ οὐδένα ἀναγνωρίζοντες ἀπόλυτον δεσπότην.

Θὰ μὲ συγχωρήσωσι πάντες οὗτοι νὰ τοῖς εἰπῶ ὅτι ἀπατῶνται σκληρῶς. Ἄν ἡ βεβαίωσίς μου δὲν ἐξαρκεῖ ὡς μελετήσωσι τὰ ἐπιχειρήματά μου, ἵνα πεισθῶσιν ὅτι εἶνε καὶ αὐτοὶ ὅπως καὶ ἐγὼ δούλοι, καὶ ἐκ τοῦ χειροτέρου εἴδους. Ἄν δὲ οὐδὲ ταῦτα τοὺς μεταπεισῶσι, βεβαιωθήτωσαν ὅτι εἶνε ἄξιόι τῆς δουλείας ὑφ' ἣν κύπτουσι καὶ ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐξαγῶσιν ἐκ τῆς πλάνης των, τοῦθ' ὅπερ κατ' ἐμὲ εἶνε λυπηρότατον.

Θὰ ἐπιδείξω ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα, ἡ μᾶλλον τὸν αἰμοδόρον πάνθηρα οὗ τὴν δεσποτείαν ὑφίστανται, εἴτε νέοι εἶνε εἴτε γέροντες, εἴτε τρυφεραὶ κορασίδες εἴτε γερόντισσαι πολιαί.

Πληροῦνται καθ' ἓν τοῦ αἰ πόλεις καὶ ναῖσκων τοῦ αἰ κῶμαι καὶ τὰ χωρία, ἕκαστος δὲ ἀπὸ τοῦ σοβαρωτέρου πολιτευομένου—αὐτοὶ δὲ οἱ καυμένοι δὲν εἶνε πάντοτε καὶ τόσον σοβαροὶ—μέχρι τοῦ βατταρίζοντος νηπίου, φέρεται ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ μικρόν τι σύμβολον τῆς δουλείας του. Ἄλλ' ὡς ἔλθωμεν τέλος εἰς τὸ προκείμενον διότι τίς οἶδεν ἂν κακόβουλός τις ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μου δὲν ἐφαντάσθῃ ἤδη, ὅτι ὡς δεσπότην φοικτὸν σκοπεύω νὰ καταγγείλω τὸν ἔρωτα, τὸν ἀτυχῇ τοῦτον ἐξύριστον τῆς γῆς, τὸν ἐκπτώτον βασιλέα ὅστις, ὡς τις συνήθως τυφλὸς ἤδη, μόνον ἐν τῷ ὀφθαλμοπατρίῳ δύναται νὰ εὕρῃ χάριν καὶ φιλοξενίαν.

Ἄλλοτε μάλιστα ἐπίστευον ὅτι ὁ φόρος, ὃν ἀπετίνομεν πρὸς τὸν δεσπότην μας τοῦτον, ἦτο ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι φόροι οἱ μέσοι ἢ ἄμεσοι ἢ ἔμμεσοι, νόμιμος δηλ. καὶ δίκαιος. Ἐπίστευον ὅτι ἔχει σχέσιν τινα μὲ τὴν δεκάτην καὶ ἰδίᾳ μὲ τὸν βωδολογικόν· ἀλλ' ἂν ἡ στιγμὴ βιασθεῖς ὑπὸ τῶν ἀρξαμένων καυσῶνων, ἀπεφάσισα νὰ γίνω καὶ ἐγὼ κάτοχος ἐνὸς ψαθίνου πύλου, ἐπεισθὼν, ὅτι ὁ φόρος οὗτος δύναται νὰ κληθῇ καὶ κεφαλαιός.

Καὶ ἤδη θὰ ἐμαντεύσατε πλέον ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ τυράννου συρμού ἡ τῆς τυραννίδος μόδας, ὑφ' ὧν ἀπηνῶς φορολογούμεθα διάγοντες βίον ὑποτελῆ πρὸς αὐτοὺς ἡ μᾶλλον πρὸς τὰς ἀγοράς τῶν μεγάλων δυνάμεων, αἵτινες—δυνάμεις ἢ ἀγοραὶ ἀδιαφοροῦν—μᾶς τιμῶσι διὰ τῶν φιλικῶν των σχέσεων ἵνα μᾶς φορολογῶσι πρὸ πάντων.

Καὶ νὰ μὴ νομίση τις, ὅτι ἀνήκω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν μονοκόκκαλον ἐκείνην φυλὴν

τῶν συντηρητικῶν, οἵτινες μετὰ χαρᾶς καὶ συγκινήσεως θὰ ἔβλεπον τὸν πρωθυπουργὸν ὑποδεχόμενον τοὺς πρεσβευτὰς μὲ τσαρούχια εἰς τοὺς πόδας καὶ θὰ ἔχαρᾶ κτήριζον τὸν μεταμφιεσμὸν τοῦτον τῶν κάτω ἄκρων του, ὡς ὑψιστον δεῖγμα φιλοπατρίας. "Αν τὰ ἐθνικὰ ἐνδύματα ἔμενον, ἁμαρτία βεβαίως θὰ ἦτο νὰ τὰ ἀλλάξῃ τις ἔστω καὶ ἂν προέκειτο διὰ τῆς ἀλλαγῆς ταύτης καὶ μόνως νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν λεγομένην οἰκογένειαν· ἀλλ' ἀφοῦ ἐγεννήθημεν σχεδὸν μὲ τὰ εὐρωπαϊκὰ—ἡμεῖς τοῦλάχιστον οἱ ἐν ταῖς πόλεσι,—καλὸν εἶνε ἐπίσης νὰ διατηρήσωμεν ἤδη ταῦτα.

Καὶ μετὰ τὴν μικρὰν ταύτην πολυλογίαν, ἀκούσατε ἤδη νὰ σᾶς εἰπῶ ἀντὶ πόσου ἡγόρασα τὸν ψάθινον πῖλόν μου καὶ ἀντὶ πόσου τοὺς ἡγόρασαν ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι, τοὺς ὁποίους βλέπετε ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς πλατείαις μὲ τὰς κυανᾶς, λευκᾶς, ἐρυθροποικίλους ἢ πολυχρώμους ταινίας.

Ἐκ τῆς μικρᾶς διαφορᾶς τῆς τιμῆς θὰ ἐννοήσῃτε δύο τιנὰ. Πρῶτον ὅτι εἵμεθα φόρου ὑποτελεῖς εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑσπερίας συρμόν, τοῦθ' ὅπερ ἔδει δεῖξαι, καὶ δεύτερον... τὸ ἐλησμονήσα τὸ δεύτερον. "Α! τὸ ἐνεθυμήθην πάλιν. Καὶ δεύτερον τὸν λόγον, ἐξ οὗ ὠρμήθην εἰς τὸ νὰ γράψω ὅσα ἔγραψα καὶ ὅσα θὰ γράψω ἀκόμη.

Εἰσερχομαι εἰς τὸ πιλοπωλεῖον. Μὲ ὑποδέχονται γλυκύτατα καὶ ἀσκαρδαμυκτὶ ἀτενίζοντες πρὸς με, ἐρωτῶσι:

— Τί ἀγαπᾷ ὁ κύριος;

Ὁ κύριος, ἐσκέφθην, ἀγαπᾷ πολλὰ πράγματα... καὶ ποῦ νὰ σᾶς τὰ ἀπαριθμήσῃ τώρα;

— "Ενα ψάθινο καπέλλο, ἀπήντησα. Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ ὑπάλληλος θέλων, φαίνεται, νὰ μὲ διδάξῃ "ὅτι ὁ εἰσερχόμενος ὑπὸ στέγην δέον νὰ ἀποκαλύπτεται,

ὁρμᾷ κατ' ἐμοῦ, ἀρπάζει τὸν πῖλον ἐκ τῆς κεφαλῆς μου καὶ τὸν θέτει ἐπὶ τῆς ἰδικῆς του. Τῷ ἤρχετο ἀξιόλογα. Τοῦτο ἐμὲ μὲν μὲ δυσηρέστησε, διότι μοὶ ἀπέδειξεν ὅτι εἴτε ὑπάλληλος πιλοπωλείου εἶσαι εἴτε δημοσιογράφος κ.τ.λ. κ.τ.λ. ἔχεις τὸ κῦτὸ μέγεθος κεφαλῆς, ἐνῶ ἐπίστευον ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καὶ μικρὰ τις τοῦλάχιστον διαφορὰ, αὐτὸν δὲ τὸν εὐχάριστησε διότι εὐχερῶς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰδικῆς του δοκιμάζων θὰ μοὶ εὗρισκε ταχέως κατὰλληλον πῖλον.

— Αὐτὸ σᾶς ἔρχεται καλὰ, μοὶ λέγει παρουσιάζων μοι ἐν ψάθινον. Ἐκρίνα περιττὸν νὰ τὸ δοκιμάσω καὶ ἐγώ. Ἡ κεφαλὴ μου ἀντιπροσωπεύει ἐπαξίως ἐν τῇ δοκιμῇ ὑπὸ τῆς ἰδικῆς του. Τὰ τρίτω τινὶ ἴσα καὶ ἀλλήλοις...

— Ἰσα, ἴσα σᾶς ἔρχεται, εἶπεν ὁ ὑπάλληλος, συμπληρῶν τὴν ἐνδόμυχον σκέψιν μου καὶ τοποθετῶν φιλαρέσκως τὸν πῖλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου.

— Καὶ πόσας δραχμὰς θέλετε δι' αὐτό; χωρὶς συμφωνίας, ἐννοεῖται.

— Τελευταία τιμὴ, πρὸς χάριν σας (μὲ ἔβλεπε διὰ πρώτην φοράν) δραχμὰς δέκα.

— Δέκα;...

— Βέβαια, εἶνε μὲ χρωματιστὴ κορδέλλα.

— Ἀλλ' ἐγὼ ἀκριβῶς δὲν θέλω χρωματιστὴν νὰ μοῦ τὴν ἀλλάξῃτε μὲ μίαν μαύρην.

— Εὐχαρίστως.

— Καὶ θὰ πληρώσω τότε;

— Δέκα πάλιν. Ἄς μὴ σᾶς πᾶρω τίποτε διὰ τὴν ἀλλαγὴν.

— Ἀλλὰ σεῖς λέγετε ὅτι εἶνε ἀκριβὸν ἔνεκα τῆς κορδέλλας.

— Ναί, ἀλλὰ ἔρχονται μαζὺ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, καὶ δι' αὐτὸ εἶνε ὅλον μαζὺ ἀκριβὸν.

— Καὶ δὲν ἔχετε ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἔρχονται χωριστά, ἢ μόνον μὲ μαύρην ἀπὸ τὴν Εὐρώπην;

— "Οχι.

— Τότε δὲν μοῦ κάμνει. Μὲ συγχωρεῖτε διότι σᾶς ἔβαλα εἰς κόπον.

— Τίποτε.

Περιῆλθον ἔτι δύο τρία πιλοπωλεῖα, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δὲν ἀναφέρω, διότι δὲν μὲ εὐχαρίστησαν τόσῳ πολὺ ὥστε νὰ θέλω νὰ τὰ συστήσω διὰ τῆς βελάμας, καὶ μόλις κατῴρθωσα νὰ εὐρῶ πῖλον τῆς ἀρεσκείας μου.

Τὸν ἐπλήρωσα ἀντὶ δραχμῶν πέντε, μᾶλλον τεσσάρων (ἀλλ' αὐτὸ νὰ μείνῃ μετὰξὺ μας), καὶ μοὶ ἤρχετο ἐπίσης καλῶς, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ἐκεῖνοι, μὲ τὰς παραδὰλὰς ταινίας καὶ τὰς... δέκα δραχμὰς, Ἐπειτα μεταβὰς εἰς τὸν περίπατον ἐπεδόθην εἰς στατιστικὰς μελέτας διὰ νὰ ἴδω πόσοι ἐκ τῶν συμπολιτῶν μου ἐπροτίμησαν νὰ πληρώσωσιν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐξάδραχμον κεφαλικὸν φόρον διὰ νὰ εἶνε χρωματιστὴ ἡ ταινία τοῦ πῖλου των, καὶ πόσων ἡ κεφαλὴ... ζυγὸν δὲν ὑποφέρει.

Καὶ ἔβλεπον ὅλους ἐκεῖνους τοὺς κρανίου τόπους περιφέροντας τὰς ἐκ λευκοῦ ὀλοσηρικοῦ, τὰς κυανᾶς μὲ πετειναράκια, τὰς πλουμιστάς, τὰς ἐχούσας τέλος ὅλα τῆς Ἰριδος τὰ χρώματα, ταινίας των, καὶ ἔλεγον:

Ὁ νεανίας ἀπ' ἐδῶ εἶνε πλουσίας οἰκογενείας καὶ δὲν ἐλαττοῦται ἐκ τοῦ φόρου τούτου ἢ περιουσία του, ἀλλὰ διὰ τοῦ κακοῦ του παραδείγματος ἐγένετο ἡ αἰτία νὰ ἐξοδεύσῃ ὁ ἄλλος ἐκεῖνος νεανίας τὸ δέκατον τοῦ μισθοῦ του. Ὁ κύριος ἀπ' ἐδῶ χάριν τῆς ταινίας του θὰ ὀφείλῃ τοῦ λοιποῦ δραχμὰς εἰς πλειοτέρας ἀφ' ὧσας ὀφείλε μέχρι τοῦδε. Ὁ κύριος ἀπ' ἐκεῖ, ὁ ἀσχημάνθρωπος, ἐπλήρωσε τὸν φόρον, ἀλλὰ ἐκέρδησεν... εἰς καλλονήν. Τί ὥραϊα συμβιβάζεται τὸ ἐρυθροκίτρινον χρῶμα τῆς ταινίας του μὲ τὸ κακόχρουν τῆς μορφῆς του! Μέτρα κεφαλᾶς καὶ ὑπολόγιζε ἐξάδραχμα φόρου δουλείας. Συνδράμετε, κύριοι, εἰς τὸ νὰ πλου-

ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΕΡΩΣ

(Συνέχεια τῆς σελ. 291)

Μεταξὺ τῶν δύο ἀστῶν ἀνεφάνη παρὰδοξὸν τι πρόσωπον, βραχύσωμὸς τις, ὅστις μόλις ἠδύνατο νὰ κρύψῃ ὑπὸ μέλανα μεταξωτὸν μανδύαν τὸν ὕβον, δι' οὗ εἶχε κοσμήσει αὐτὸν ἡ φύσις· μικρὸς ὀξύς πῖλος ἦτο ἐπιτεθειμένος ἐπὶ τῆς φαιᾶς καὶ λείας κόμης του, ὀφθαλμοὶ δὲ ὑπουλοὶ ὑπὸ παχείας φαιᾶς ὀφρὺς καὶ λεπτοφυῆς μύσταξ ὑπὸ τὴν ἀετώδη ῥινά του ἔδιδον αὐτῷ μορφήν ἀγριογάτου. Δυσάρεστος φιλοφροσύνη διεχύνετο ἐπὶ τῶν ῥικνῶν χαρακτηριστικῶν του, ὅτε προέβαλε τὴν κεφαλὴν του ἐνώπιον τοῦ δουκός, ὁ δὲ Γεώργιος Στουρμφέδερ ἐκ πρώτης ὀψεως κατελήφθη ὑπὸ φρίκης καὶ μοναδικῆς ἀπεχθείας πρὸς τὸν ἀνὴρωπον αὐτόν.

Ὁ δούξ παρατηρήσας τὸν βραχύσωμον,

ἀνέκραξε μετὰ χαρᾶς:

— "Α! Ἀμβρόσιε Βολλάν, καγκελάριέ μας. Ζῆς ἀκόμη; Ἡδύνασο, νομίζω, νὰ ἔλθῃς ἐνωρίτερον, ἀφοῦ ἐγνώριζες ὅτι εἰσῆλθομεν εἰς τὴν χώραν. Καλῶς ὦρισες, μ' ὅλα ταῦτα!

— Ἀρχον μου, ἀπήντησεν ὁ καγκελάριος Ἀμβρόσιος Βολλάν, κατελήφθη κατ' αὐτὰς πάλιν τόσον ἰσχυρῶς ὑπὸ ἀρθρίτιδος, ὥστε μόλις ἠδυνήθην νὰ ἐξέλθω τῆς κατοικίας μου. Συγχωρήσατέ μοι λοιπόν, ἐάν...

— Καλὰ, καλὰ, ἀνέκραξεν ὁ δούξ γελῶν. Θὰ σὲ θεραπεύσω ταχέως ἀπὸ τὴν ἀρθρίτιδα. Ἐλθέ αὐριον εἰς τὰ ἀνάκτορα. Τώρα, ἐπειγόμεθα νὰ ἐπανιδώμεν τὴν Στουτγάρδην. Ἐμπρός, γενναίε μου σηματοφόρε, εἶπε, στραφεὶς πρὸς τὸν Γεώργιον. Μὲ ὑπηρετήσας πιστῶς μέχρι τῶν θυρῶν τῆς Στουτγάρδης. Ὑπηρεσία λοιπὸν ἀντὶ ὑπηρεσίας. Μὰ τὸν ἄγιον Οὐμβέρτον, ἡ μνηστὴ σου αὐτοδικαίως σοὶ ἀνήκει νῦν. Φέρε ἔμπροσθέν μου τὴν ση-

μαίαν, θ' ἀναστρώσωμεν αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἀνακτόρων μου καὶ θὰ κυλίσωμεν τὴν τῆς Συμμαχίας εἰς τὸν βόρβορον. Γκέμινγκεν καὶ Χέβεν, θὰ ξενισθῇτε παρ' ἐμοὶ ἀπόψε. Θὰ ἴδωμεν, ἐάν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Συμμαχίας μᾶς ἀφήκῃν διόλου οἶνον.

Καὶ ὁ δούξ Οὐλρίχος, περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν ἱπποτῶν του, ἐπανεισῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν του. Οἱ ἄστοι ἀνεφώνουν (ἦτω! αἱ δὲ χαρίεσαι δεσποινίδες ἔκμπτον περιχαρεῖς εἰς τὰ παράθυρα, εἰς τὸ πείσμα τῶν μητέρων καὶ τῶν ἐραστῶν των, διότι πάντες ἐνόμιζον, ὅτι οἱ χαίρετισμοὶ των ἀπηυθύνοντο πρὸς τὸν νεαρόν καὶ εὐεῖδῃ ἱππέα, ὅστις ἐκράτει τὴν σημαίαν τοῦ δουκὸς καὶ ὁ ὁποῖος, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δαδῶν, ὁμοιάζε πρὸς τὸν Ἀγιον Γεώργιον, τὸν νικητὴν τοῦ δράκοντος.

Τὸ ἀρχαῖον ἀνάκτορον τῆς Στουτγάρδης δὲν εἶχε τότε τὴν αὐτὴν ἐντελὴς ἀποψιν, ἣν ἔχει ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, διότι τὸ νῦν ὑπάρχον ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ

τίσωμεν τὰ ἐργοστάσια τῆς Εὐρώπης καὶ νὰ πληρώσωμεν ὅσῳ τὸ δυνατόν ταχύ-τερον τὰ ἔξοδα τοῦ ἀποκλεισμοῦ!

Καὶ νὰ ἦσαν μόνον νέοι ἐλαφροί, ἀμέριμνοι, ἕως θὰ τοῖς συνεχῶρει τις τὴν δαπάνην ταύτην χάριν τῆς εἰς πᾶν λάμ-πον ἀρεσκομένης ἡλικίας των. Ἀλλὰ νὰ βλέπῃς ἀνθρώπους οἰκοκυραίους, ἐθνοφου-ροὺς ἀποκαταστημένους, πρεσβύτας πε-ρίπου, τὸν ἕνα ἀνώτατον ὑπάλληλον, τὸν ἄλλον ἀρχαῖον ἐφημεριδογράφον, τὸν ἄλ-λον καθηγητὴν, νὰ σοῦ ἐξέρχωνται ὡσεὶ σημασιοτόλιστοι καὶ νὰ χαριεντίζονται μάλιστα, διότι τάχα ἀνευθώθησαν! Εἶνε κωμικοτραγικόν, μὰ τὸν θυμὸν σας, φίλ-τατοι! Ὁ κύριος βᾶφει μελανὴν τὴν κό-μην καὶ τὸν πώγωνά καὶ ἀφίνει λευκὴν τοῦ πύλου τοῦ τῆν ταινίαν. Ὡ, τοῦ ὀξυ-μόρου σχήματος!

Πολλοὶ δὲ τούτων πιστεύουσι, φαίνε-ται, ὅτι κατὰ μέγα ἐξετέλεσαν κατόρθω-μα, καὶ βαίνουσιν ὑψύχενες, ἀγέρωχοι, ὥσῃ νὰ ἔφερον τὸν μεγαλόσταυρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Εἶδες ἐκεῖ; Καὶ ἀγνοοῦσιν οἱ καυμένοι ὅτι ὁ κόσμος μειδιᾷ, τόσον διὰ λογαριασμόν των ὅσον καὶ διὰ λογα-ριασμόν τῆς κορδέλλας των.

Εἶπομεν ἤδη ὅτι εἰς τοὺς παῖδας καὶ τὰ μεριάκια ἀρμόζουσιν ὅπως δήποτε τὰ ἐρυθρὰ καὶ κυανὰ. Ἀλλ' εἰς τοὺς ἄν-δρας, τοὺς σοβαροὺς τούτους ἀντιπροσώ-πους τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ἔ-χοντας τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκ-λέγεσθαι, τοὺς συζητοῦντας περὶ μεταρ-ρυθμίσεων καὶ πάσης πολιτειακῆς ἀνα-διοργανώσεως, ἀρμόζουσι ποτε τοιαῦται ἐλαφρότητες; Καὶ τότε διατί νὰ μὴ ἀρ-χίσωμεν νὰ κοσμώμεθα διὰ τεχνητῶν ἄν-θρων καὶ πτερῶν στρουθοκαμήλου; Δὲν σὲ φαίνεται ὅτι ὁ εἰσαχθεὶς νεωτερισμὸς εἶνε τὸ πρῶτον πρὸς τὴν ἀναμόρφωσιν ταύτην βῆμα;

Μοὶ φαίνεται ἐν τούτοις παράδοξον,

πῶς δὲν διεμαρτυρήθητε, σεῖς τοῦλάχισ-τον, ποικιλοφύροι χρυσαλίδες καὶ ἐρατει-ναὶ μου ἀναγνώστρια, κατὰ τῶν ὑπεισ-ελθόντων οὕτως εἰς τὰ ἀπαράγραπτα ἡμῶν δίκαια καὶ ἀπειλούντων νὰ κατα-πατήσωσι καὶ ἄλλα νοητὰ, τεχνητὰ, κι-νητὰ καὶ ἀκίνητα οἰκόπεδα καὶ κτήμα-τά σας.

Μὲ ἕνα καγχασιμὸν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ φέροντος ἐπὶ τοῦ πύλου πάντα χρω-ματισμὸν τῆς δικαιοδοσίας σας, μὰς σώ-ζετε ἀπὸ τὴν ἀπηνῆ φορολογίαν τῆς Εὐ-ρώπης καὶ μὰς καθιστᾶτε μᾶλλον εὐπρο-σώπους καὶ ἀξιοπρεπεῖς. Ποιοῦμεν ἔκ-κλησιν εἰς τὸ ἀνδρικὸν θάρρος καὶ τὴν φιλοπατρίαν σας. Ἄν ὅμως παρ' ἐλπίδα δὲν κατορθώσῃτε τι, θὰ μὰς ἀναγκάσῃτε νὰ πιστεύσωμεν ὅτι... κατὰ τοὺς τελευ-ταίους τούτους χρόνους ἡμῶν ἠδυνήθησαν ἐ-παισθητῶς τὰ ἀκαταμάχητα ὅπλα σας.

Καὶ ἤδη, ἀνακεφαλαιώσωμεν τὰ λε-χθέντα, ἵνα ἐξαγάγωμεν τὸ πόρισμα ἡ-μῶν. Ἀναμφήριστον ὅτι εἴμεθα φόροι ὑ-ποτελεῖς καὶ πάντες, ὁ εἰς ὀλίγον, ὁ ἄλ-λος πολὺ, κοπιᾶζομεν ἵνα θρέψωμεν καὶ παχύνωμεν τοὺς ἐργοστασιαρχὰς τοῦ συρ-μοῦ. Διὰ καλλωπισμοὺς τῶν κυριῶν δὲν λέγομεν ἀκόμη τι. Οὐδ' ἐπίσης ὁμιλοῦ-μεν διὰ τὰ ἐνδύματα τῶν ὁμοφύλων μας. Ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τέλος πάν-των, δὲν θὰ σκεφθῶμεν μίαν φορὰν καὶ διὰ τὰ μικρὰ ταῦτα ἔξοδα τοῦ ἄερος, τὰ ἐκφυλίζοντα καὶ τὴν ἐλαχίστην ἱκμάδα τοῦ βαλλαντινίου μας; Δὲν θὰ σκεφθῶμεν περὶ τοῦ τρόπου, δι' οὗ θὰ δυνηθῶμεν νὰ σω-θῶμεν ἀπὸ τὰ δαπανηρὰ ταῦτα τὰ ἐπί-σης ἀνόητα ὅσον καὶ ἀκομψὰ ψευδοστο-λίσματα, ὧν μικρὸν δεῖγμά εἰσιν αἱ ἀνὰ τὰς πλατείας καὶ τοὺς περιπάτους περιαι-γόμεναι ὑπὸ τῶν κεφαλῶν μας, πρὸς ἐπί-δειξιν, ποικιλόχρωμοι ταινίαι;

Ἰ.δ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΙΝΙΑΝΟΣ

(Συνέχεια ἴδε σελ. 292.)

Ἀλλ' ἐνῶ ὁ πασᾶς τῆς Σκόνδρας κατέ-στρεψε τὰ δυτικά, ὁ Ἰσοῦφ πασᾶς Μπερ-κόφτζαλης, ἀφ' οὗ κατέσφαξε πλῆθος Χριστιανῶν καταφυγόντων εἰς τὴν λί-μνην τῆς Τοπώλιας καὶ κατέστρεψεν ὅλα τὰ ἐναπολειπόμενα λείψανα τῶν χωρίων Λεβαδείας καὶ Σαλώνων, εἰσῆλ-θεν εἰς Εὐβοίαν, κατέσφαξε καὶ ἡχμα-λώτισε καὶ ἐκεῖ πλῆθος κατοίκων, καὶ ἔκλαυσαν ὅλα σχεδὸν τὰ χωρία τῆς νή-σου, ἐκτὸς τῶν περὶ τὴν Κάρυστον. Ἡ νίκη τῆς Ἀμπλιανῆς τὸ ἐπόμενον θέρους ὀπισθοποδίζει τὸν Δερβίς πασᾶν ἀπὸ τὴν Γραβιάν, ἀλλ' εἰς τὸ Βραχῶρι αἰχμαλω-τίζονται περίπου ὀκτακόσκιαι ψυχὰι παρὰ τοῦ Ὁμερ πασᾶ Βρυόνη. Τρομερὰ ἐτοι-μασία προμηθεύει ὀλέθρια ἀποτελέσματα διὰ τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, ἀκόμη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπομένης ἀνοιξέως· τεσ-σαράκοντα χιλιάδες Τοῦρκοι κινουσιν ἀπὸ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, καὶ προβαίνουν πρὸς τὸ ἀνατολικόν, καὶ ἄλλαι εἴκοσι περίπου ἐτοιμάζονται εἰς τὴν Θεσσαλίαν ὑπὸ τὸν Μουσταμπην καὶ ἄλλους ἀρχηγούς, χωρὶς νὰ ἐνοχλῶνται ἀπὸ ἐξωτερικοὺς ἀντιπερισπασμοὺς· ἡ κί-νησις των ἦτον ὁρμητικὴ, καὶ ἡ διάβα-σις των ἀπαρεμπόδιστος, ἔφθασαν εἰς τὰς θύρας τοῦ Μεσολογγίου οἱ πρῶτοι, ἐστρα-τοπέδευσαν· ἔπειτα διὰ νὰ συγκεντρώ-σῃ περὶ τὴν πόλιν ταύτην ὅλας τὰς δυνάμεις των, ἀποφασίζουσιν νὰ καταστρέ-ψῃ προηγουμένως ὅλα τὰ στρατόπεδα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ὅθεν μία κολώ-να διαβαίνει τὴν Ναύπακτον, προβαίνει εἰς Βαταρνίτζαν καί οὐσα καὶ αἰχμαλω-τίζουσα· τρέπει εἰς φυγὴν τοὺς εἰς Πέντε Ὅρη ἀντισταθέντας Ἕλληνας, ὅτε φονεύ-ονται πολλοὶ ἐπίσημοι ἀξιωματικοὶ καὶ ἕως 150 στρατιῶται, καὶ εἰσέρχεται εἰς

τοῦ Οὐλρίχου, τοῦ δουκὸς Χριστόφ. Ὁ πύργος τῶν ἀρχαίων δουκῶν τῆς Βυρτεμ-βέργης ἔκειτο μὲν ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως καὶ κατὰ τὸ σχέδιον καὶ τὴν ἐκτέλεσιν δὲν διέφερε μεγάλως τοῦ νῦν, ἦτο ὅμως κατὰ μέγα μέρος φθοροποιημένον ἐκ ζύ-λων. Περιεστοιχίζετο ὑπὸ εὐρειῶν καὶ βα-θειῶν τάφρων ἐξευγμένων διὰ γεφύρας ὀ-δηγούσης εἰς τὴν πόλιν. Μεγάλη καὶ ὠ-ραία αὐλὴ ἐχρησίμευεν ὡς στάδιον ἵππο-τικῶν ἀγώνων, οὐκ ὀλίγοι δὲ ἵπποται, ἀνατραπέντες ὑπὸ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς τοῦ δουκὸς, εἶχον πέσει ἐπὶ τῆς αὐτόθι ἄμμου. Τὰ σημεῖα τῶν ἵπποτικῶν τούτων διασκεδάσεων, ἐσώζοντο εἰσέτι εἰς ἄλλα μέρη τῆς οἰκοδομῆς. Ἡ μεγάλη αἰθουσα τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ πύργου ἦτο ὑψηλὴ καὶ θολωτὴ ὡς ἐκκλησίαι, ὥστε ἐν τῇ κονίστρᾳ ταύτῃ οἱ ἵπποται ἠδύναντο ν' ἀγωνίζωνται, νὰ ῥίπτωσι τὸ ἀκόντιον ἢ νὰ χειρίζωνται τὰς ὑπερμεγέθεις αὐτῶν λόγχας. Ὑπὸ τῶν χρονογράφων τῆς ἐ-ποχῆς ἐκείνης, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ μεγέ-

θους τῆς αἰθούσης ταύτης, ἀναφέρεται ὅτι εἰς πανηγυρικὰς ἡμέρας παρέθετον δεῖπνον ἐκ διακοσίων ἢ τριακοσίων τρα-πέζων. Ἐκεῖθεν ἤρχιζε λιθίνῃ κλίμαξ τό-σον εὐρεῖα, ὥστε δύο ἵπποται ἠδύναντο παραπλεύρως ν' ἀναβῶσιν ἐφιπποῖ αὐτῇ. Εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην κατασκευὴν ἀνταπεκρίνετο ἡ μεγαλοπρέπεια τῶν δω-μάτων, ἡ λάμψις τῆς αἰθούσης τῶν ὀ-πλῶν καὶ οἱ πλατεῖς καὶ πλούσιοι διά-δρομοι διερρυθμισμένοι πρὸς ἀγῶνας καὶ χορούς.

Ὁ Γεώργιος ἐκπληκτος ἀνεμέτρει τὴν λαμπρότητα τοῦ δουκικοῦ μεγάρου. Παρ-έβαλλε τὴν μικρὰν κατοικίαν τῶν προγό-νων του πρὸς τὰ δωμάτια ταῦτα, τὰς αἰθούσας καὶ τὰς αὐλὰς· πόσον μικρὰ καὶ ταπεινὴ ἐφαίνετο αὐτῷ! Ἀνεμνησθετο ὅ,τι εἶχεν ἀκούσει περὶ τῆς λαμπρᾶς αὐ-λῆς τοῦ Οὐλρίχου, τῶν μεγαλοπρεπῶν αὐτοῦ γάμων, ὅτε ἐξένισεν ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ ἐπτακισχιλίους συνδαιτυμόνας συρ-ρευσάντας πανταχόθεν τῆς Γερμανίας καὶ

ἐορτάσαντας ὑπὸ τὰς ὑψηλὰς ἀψίδας καὶ εἰς τὰς εὐρεῖας τοῦ μεγάρου αὐλὰς ἐπὶ ἕνα ὀλόκληρον μῆνα. Ὅτε ὁ ἥλιος ἔ-δυσεν, ἐκατοστῆς κομήτων, ἵπποτῶν καὶ εὐπατριδῶν, ἐχόρευον ἐν ταῖς αἰθούσαις καὶ τοῖς διαδρόμοις μετὰ τῶν ὠραιότε-ρων δεσποινῶν. Ἐρριπτε τὰ βλέμματα ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ κήπου τοῦ καλουμένου παραδείσου τοῦ μεγάρου, ἡ δὲ φαντασία τοῦ ἐπλήρου ὅλους τοὺς διαδρόμους ἐκ περιχαροῦς πλῆθους αὐλικῶν, δεσποινί-δων κομψῶς ἐνδεδυμένων καὶ ἁσμάτων, ἄτινα ἄλλοτε ἀντήχουν ἐν αὐτοῖς.

Πόσον ὅμως ἔρημοι καὶ μελαγχολικοὶ ἐφαίνοντο νῦν αὐτῷ οἱ τοῖχοι καὶ οἱ κή-ποι οὗτοι, ὅτε παρέβαλλε τὸ παρὸν πρὸς τὰς εἰκόνας, ἃς ἐχάραττεν ἡ φαντασία του! Οἱ προσκεκλημένοι εἰς τοὺς γάμους, ἡ λαμπρὰ καὶ περιχαρὴς αὐλὴ ἐξέλιπον, ἔλεγεν, ἡ σύζυγος τοῦ πρίγκιπος ἀπέδρα, ὁ λαμπρὸς κύκλος τῶν κυριῶν, αἵτινες πε-ριεστοιχίζον αὐτήν, διεσπάρθη, οἱ ἵπποται καὶ κόμητες, αἵτινες διήγον ἐνταῦθα ζωὴν

Σάλωνα, όπου αἰχμαλωτίζει ἐπέκεινα τῶν πέντε χιλιάδων ψυχάς· καὶ ἡ ἄλλη διαίρεται, ἡ μὲν στρέφεται πρὸς τὸ Κραβάρι καὶ Λιδωρίκι καὶ ἀφοῦ ἔκαυσε τὰ χωρία Σίμου καὶ Περιβόλια, ἐπροχώρησεν ἕως εἰς τὸ ὄρος Παπαδιά, ὅπου λαβοῦσα ἀντίρροπον γενναίαν ἀπὸ ἑν μικρὸν σῶμα ἀνδρῶν πολεμιστῶν μετὰ τοῦ Σαφάκα, ὠπισθοδρόμησε φεύγουσα, ἡ δὲ προχωρήσασα ἐκ Ναυπάκτου εἰς Λιδωρίκι καὶ Μαλαδρίνο, ἔκαυσε ὅλα ὅσα χωρία ἔμειναν ἀπὸ τοὺς παρελθόντας, ἀλλ' ἀπαντήσαντες ἀντίστασιν εἰς τὸ μοναστήρι Βαρνάκοβας, δὲν ἐτόλμησαν νὰ προχωρήσωσι, καὶ ἤθελον προχωρήσει βέβαια εἰς τὸ μεσσηνικὸν Λιδωρικίον καὶ Κραβάρων, διὰ νὰ ἐξολοθρεύσωσι καὶ τὰς δύο ταύτας ἐπαρχίας, ἐὰν δὲν ἐφαίνετο ἀντίστασις εἰς Παπαδίαν καὶ εἰς τὸ μοναστήρι Βαρνάκοβας. Ἀλλ' ἐν τοσοῦτ' ὁ Μουστάμπης ἀρχηγὸς τῆς ἄλλης κολώνας τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους, διαβαίνει τὰ Βλαχοχώρια Σάλωνας, αἰχμαλωτίζει τὰς εἰς Λαζὸν ἀποκλεισμένας γυναῖκας καὶ τέκνα τῶν περὶ τῶν χωρίων, καὶ τοποθετεῖται εἰς τὴν χώραν τοῦ Λιδωρικίου, ἀλλ' ἐμποδίζεται νὰ κἀμῃ ἐξόδους ἀπὸ ἑν ἱκανὸν σῶμα Ἑλλήνων συγκεντρωθὲν εἰς Βελούχοβον. Εἰς ταύτας τὰς ἐπιδρομὰς ὅμως κατεκῆ καὶ ἐλεηλατήθη ὅλον τὸ παράλιον ἀπὸ Ναυπάκτου ἕως εἰς Σάλωνα, ὅλα αἱ νεόκτιστοι οἰκοδομαὶ τοῦ Σάλωνας, ἡ χώρα τοῦ Λιδωρικίου καὶ ὅλα τὰ χωρία τοῦ κάτω τμήματος καὶ τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς καὶ δὲν διεσώθησαν εἰμὴ μόνον μερικὰ χωρία τοῦ Κραβάρου καὶ ὀλίγα τοῦ Λιδωρικίου, ἀπὸ τὴν εἰς Παπαδιά, Βαρνάκοβαν καὶ Βελούχοβον ἀντίστασιν. Ἐρχονται τὰ Στερεοελλαδικὰ στρατεύματα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον καὶ συνάζονται περὶ τὸν Σάλωνα, ὅθεν οἱ Τούρκοι καταπολεμούμενοι πολλάκις, φεύγουν ἀπὸ αὐτὴν τὴν θέσιν, ἀλλὰ συγκεντρώνονται ὅλοι περὶ τὸ Μεσολόγγιον, ἀγωνίζονται ἔξωθεν οἱ Ἕλληνες νὰ τοὺς ἀντιπερισπάσουν, πλὴν δὲν

κατορθώνουσιν ἄλλο εἰμὴ τὴν καταστροφὴν Βλοχοῦ καὶ Ἀποκούρου ἐκ διαδοχῆς καιομένων τῶν χωρίων ἀπὸ Τούρκους καὶ Ἑλλήνας· πόσον αἶμα ἑλληνικὸν ἐχύθη εἰς τὴν παράτασιν τῆς περιφύμου ἐκείνης πολιορκίας, καὶ πόση αἰχμαλωσία ἔγινε μετὰ τὴν πτώσιν αὐτῆς τῆς δυστυχούς ἀλλ' ἐνδόξου πόλεως, εἶναι γνωστὰ εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ δὲν ἐκτείνονται. Μετὰ ταύτην τὴν ἀξιοδάκρυτον ἐποχὴν ἡ Στερεὰ Ἑλλάς διαμερίζεται, καὶ ὅσοι ἔχουν ὁπωσοῦν τὰ ἔξοδα τῆς καθημερινῆς τροφῆς μεταβαίνουν εἰς Κάλαμον, Πελοπόννησον καὶ λοιπὰς νήσους, οἱ δὲ τελείως ἀπηλπισμένοι παραδίδονται εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ὑπερφάνου νικητοῦ. Ἐνας μικρὸς σπινθὴρ μένει εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς τρέχει καὶ ἐκεῖ διὰ νὰ ἐπισφραγίσῃ τὸ μελετώμενον ἔργον του, ἐκεῖ εὐρίσκει ἀντίστασιν γενναίαν· ὁ μέγας Καραϊσκάκης ἀνταγωνίζεται μετὰ μικρὰς δυνάμεις εἰς πολυάριθμα στρατεύματα, ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς μένει ἀκλόνητος ἀπὸ τὴν πολιορκίαν. Εὐγαίνει ἔπειτα εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα ὁ Καραϊσκάκης πρὸς ἀντιπερισπασμόν, καὶ μετὰ πολλὰς καὶ σημαντικὰς νίκας ἐλευθερώνει ὅλον σχεδὸν τὸ μέρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τὸ ἐντὸς Θερμοπυλῶν· ἀλλ' ὁ πολιορκητὴς δὲν ταραττεται ἀπὸ τοιαῦτα κινήματα. Τέλος ὁπισθοδρομεῖ ὁ Καραϊσκάκης διατεταγμένος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ φρουρίου· ἀλλὰ μόλις φθάνει εἰς τὴν Ἐλευσίνα καὶ κυριεύει τὸ Κερατζίνι, τοποθετεῖται ἐκεῖ, ὀχυρώνει τὸν ἤδη κατεχόμενον παρὰ τοῦ Νοταρᾶ καὶ Μακρυγιάννη Φαληρέα, διώκουσι τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸν κυριεύουσι. Προβαίνει δι' ὀχυρωμάτων πρὸς τὸ φρούριον ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ· ἀλλ' ἐνῷ εἶναι πλησίον ἵνα θερίσῃ τοὺς καρπούς τῶν ἀγώνων του, πίπτει. Πίπτουσι τὴν ἐπομένην ἡμέραν καὶ τόσοι ἄλλοι περιβόητοι ἀρχηγοὶ ὑπὸ τὰ τείχη σχεδὸν τῆς Ἀκροπόλεως καὶ μετ' ὀλίγας

ἡμέρας διαλύεται τὸ στρατόπεδον, ἐκ τοῦ ὁποῦ προέρχεται τέλος πάντων καὶ ἡ πτώσις τοῦ φρουρίου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ μόνου τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ὑποστηρίγματος. Τοιαύτη ἐστάθη ἡ ἐκ τοῦ πολέμου δυστυχία τῶν Στερεοελλαδικῶν, χωρὶς νὰ μνημονεύσω τὴν ἀξιοδάκρυτον συμφορὰν τῆς Κασσάνδρας, Συκιάς καὶ Μαδεμοχωρίων, ὅπου ἐχάθησαν εἰς σφαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν περίπου δέκα χιλιάδες ψυχῶν· τὴν καταστροφὴν τῶν Ὀλυμπίων, ὅπου ἔσφαξαν οἱ ἴδιοι γονεῖς πολλὰ ἀθῶα βρέφη διὰ νὰ μὴ προδοθῶσιν ἀπὸ τὰ κλαυμυρίσματα τῶν, ἢ τὰ ἀφίσωσι καὶ μολυνθῶσιν ἀπὸ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ τὴν δυσσέβειαν¹, καὶ τέλος τὴν τρομερὰν σφαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν τῆς Ναούσης, ὅπου ἐγένοντο θύματα τῆς πίστεως καὶ πατρίδος δώδεκα περίπου χιλιάδες Χριστιανοί. Ἄς μὴ σπαράξω τὴν καρδίαν τῶν εὐαισθητῶν ἀναγνωστῶν μετὰ τὴν θλιβερὰν ἀνάμνησιν τῶν βασάνων τῆς σεβαστῆς γυναικὸς τοῦ πολεμικωτάτου Καρατάσου, ἥτις ὑπέφερε νὰ κρέμαται ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπὸ τοὺς μαστοὺς διὰ νὰ μὴν ἀλλάξῃ θρησκείαν, καὶ τέλος ἐδοκίμασε πολυῶδον θάνατον. Ἰδοὺ ἐν περιλήψει τὰ ἐκ τοῦ πολέμου κακὰ τῶν Στερεοελλαδικῶν, καὶ ἅς ἐκθέσωμεν ἤδη ἐν συνόψει καὶ τὰς λοιπὰς δυστυχίας τῶν.

¹ Τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως εὐρισκόμενος εἰς Εὐβοίαν μέλος τῆς τότε Διοικήσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἔτυχεν νὰ ἰδῷ μετὰ τῶν οἰκογενειῶν τῶν Ὀλυμπίων, αἱ ὁποῖαι τότε πρὸ ὀλίγου εἶχον διασωθῇ, ἐν κοράσιον τετραετές, τὸ ὁποῖον, ὡς μετ' ἔλεγον, μόνον διεσώθη ἀπὸ τὰ θηλυκά, διότι εἶπεν εἰς ἕνα ἐξαδέλφου τοῦ συνήλικον, παιδί τοῦ Κ. Διαμαντῆ «σένα, Γιαννάκη, δὲν θὰ σέ σκοτώσουν, διὰτὶ εἶσαι ἀγόρι, καὶ ἔμένα τὴν καίμένη θὰ με σκοτώσουν διὰτὶ εἶμαι κορίτσι», αὐτὸ ἀκούσας ὁ κ. Διαμαντῆς τὸ ἐλυπήθη, καὶ τὸ ἄφησεν μόνον ζωντανόν, τὰ δὲ λοιπὰ μικρὰ ὅλα τὰ ἔσφαξαν· τοῦτο τὸ συμβεβηκός, ὅταν μᾶς τὸ ἐδιηγέθησαν παρόντος τοῦ κορασίου, ἐκίνησεν ὅλους τοὺς παρευρεθέντας εἰς δάκρυα.

πλήρη ἀγώνων καὶ χορῶν, ἀπεχωρίσθησαν τοῦ ἡγεμόνος τῶν, οἱ τρυφεροὶ καρποὶ τοῦ ὕμνου τοῦ ἦσαν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος μεμονωμένος ἐν τῷ μεγάλῳ περὶ τοῦτ' ἐμάρψεν ἐγκυμονεῖ ἰδέας ἐκδικήσεως κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, ἀγνοῶν ἐπὶ πόσον θὰ διαμείνῃ ἐν τῇ κατοικίᾳ τῶν πατέρων του... Ἀρὰ γὰρ οἱ ἐχθροὶ του δὲν θὰ συναχθῶσιν ἰσχυρότεροι ἢ ἄλλοτε καὶ δὲν θὰ καταστῇ δυστυχέστερος ἢ πρότερον;

Εἰς μάτην ὁ νεανίας προσεπάθει ν' ἀπομακρύνῃ τὰς ζοφεράς ταύτας σκέψεις, τὰς ὁποίας ἐξήγειρεν ἐν αὐτῷ ἡ ἀντίθεσις μετὰ τῆς λαμπρότητος τῶν ἐνώπιόν του ἀντικειμένων καὶ τῆς δυστυχίας τοῦ δουκός. Εἰς μάτην προσεκάλει εἰς βοήθειάν αὐτοῦ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπεράστου ἐκείνου ἄντος, τὸ ὁποῖον ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ ἀναμάρψῃ ἰδικόν του διὰ παντός· εἰς μάτην ἐφάνταζετο τὴν οἰκιακὴν αὐτοῦ εὐδαιμονίαν παρ' αὐτῇ ὑπὸ τὰ μάλλον εὐάρεστα καὶ εὐφρόδυνα χρώματα· αἱ ζοφεραὶ

αὐταὶ σκέψεις τῷ ἐπανήρχοντο πάντοτε.

Εἶτε διότι ὁ Οὐλῆχος διὰ τοῦ μεγάλου, ὅπερ ἔδειξεν ἐν ταῖς ἀτυχίαις, εἶχε καταλάβει μέγα μέρος τῆς καρδίας του, εἶτε διότι ἡ φύσις εἶχε προικίσῃ τὸν Γεώργιον δι' ἀκουσίας τινὲς προκασιθήσεως κατὰ στιγμὰς τινάς, διετέλει ἀπασχολημένος καὶ ἔμφορνος, ἐφαίνετο δ' αὐτῷ ὅτι ὁ δούξ ἦκιστα ἦτο εὐτυχὴς καὶ ὅτι ὥφειλε νὰ προειδοποιήσῃ αὐτὸν περὶ ἐπικειμένου ἀπειλητικοῦ κινδύνου.

— Διατί τόσον σοβαρὸς, εὐπατρίδῃ μου; εἶπεν ὁπισθεν αὐτοῦ ὁ ξείλ τις φωνή, ἀποσπᾶσα αὐτὸν ἐκ τῶν σκέψεών του; Καὶ ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι ὁ Γεώργιος Στουρμφῆδερ μόνον διὰ νὰ χαίρῃ καὶ νὰ εὐθυμῇ εἶχεν ἀφορμὰς.

— Ὁ νεανίας ἐστράφη ἐκπληκτος καὶ ἠτένισε τὸν καγκελάριον Ἀμβρόσιον Βαλλάν. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος τὴν προτεραίαν προϋξέννησεν αὐτῷ δυσάρεστον ἐντύπωσιν διὰ τῶν ἀηδῶν φιλοφρονήσεων του καὶ τῶν ὑποῦλων τρόπων του, σή-

μερον ἢ ἐντύπωσιν τοῦ ἦτο χειροτέρα ἔτι, ὅτε εἶδεν αὐτὸν ὑπερμέτρως κεκαλλωπισμένον καὶ τὴν δυσμορφίαν τοῦ μάλλον καταφανεῖ. Τὸ μελᾶγχρον καὶ ὑποκίτρινον πρόσωπόν του, μετὰ τὸ αἰώνιον μειδιάματόν του, τοὺς μικροὺς πρασίνοὺς ὀφθαλμούς του ὑπὸ τὰς πυκνάς καὶ φαίεις ὀφρὺς καὶ τὸν ἀραιὸν καὶ λεπτοφυῆ πώγωνά του ἐξήρετο ἔτι μάλλον ὑπὸ τὸν ἐρυθρὸν βελούδιον μανδύαν του. Κάτωθεν ἐφόρει πράσινον ἐσωκάρδιον προσδεδεμένον δι' ἐρυθρῶν ταινιῶν καὶ μεγάλων κόμβων. Ἡ κεφαλὴ του ἐβυθίζετο μετὰ τῶν ὤμων του καὶ ὁ ἐρυθρὸς μανδύας του ἐπιπτεν ὀπίσω ἐπὶ τοῦ ὕβου του. Ἐνεκα τούτου καὶ ὁ δῆμιος τῆς Στουτγάρδης ἔλεγεν ὅτι ἐξ ὅλων, ὅσους ἐγνώριζεν, ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον δυσκολώτερον ἡδύνατο ν' ἀποκεφαλίσῃ, ἦτο ὁ Ἀμβρόσιος Βολλάν.

Οὗτος ἦτο ὁ ἀτενίσας τὸν Γεώργιον μετὰ μελιτέντος μειδιάματος· ἐπειδὴ δ' οὗτος ἐξηκολούθει νὰ παρατηρῇ αὐτόν, προσέθετο:

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑ

Ἐκ τῆς ορυκτολογικῆς καὶ χημικῆς ἐρευνῆς τῶν *Μυκηναίων ἀρχαιοτήτων*¹ ἐγνώσθη, ὅτι οἱ τότε ἄνθρωποι, καίπερ ἀνήκοντες εἰς τὴν *ὀρειχαλκίην* τῆς ἀνθρωπότητος ἐποχὴν καὶ ἀγνοοῦντες καθ' ὁλοκληρίαν τὸν *σίδηρον*, τὸν οὐσιωδέστατον τοῦτον παράγοντα τοῦ καθ' ἡμᾶς πολιτισμοῦ, ἐγνώριζον ὅμως ἄλλα μέταλλα καὶ ορυκτά, ἥτοι τὸν *χρυσόν*, τὸν *ἀργυρὸν*, τὸν *ὀρείχαλκον* (κράμα χαλκοῦ καὶ κασσίτερου), τὸν *λασουργίην*, τὴν *ὀρείαν κρύσταλλον*, τὸ *ἤλεκτρον* (ορυκτὴν ῥητίνην), τὸν *ψαμμίτην* καὶ ἄλλα. Καὶ τὰ ἐσχάτως δὲ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν παρὰ τὸ Ἐρέχθειον ἀνακαλυφθέντα ἀγάλματα, ἀνήκοντα κατὰ τοὺς ἀρχαιολογοῦντας εἰς τοὺς πρὸ τῶν Μηδικῶν χρόνους, ἀποδεικνύουσι, κατὰ τὰς ὑπ' ἐμοῦ γενομένας ἐρεῦνας, ὡς θέλει δεῖχθῃ ἀμέσως, ὅτι οἱ τότε ἄνθρωποι εἶχον ἀρκούσας γνώσεις περὶ ορυκτῶν καὶ μετὰλλων, ἐπομένως καὶ χημικᾶς τινὰς καὶ μεταλλουργικὰς γνώσεις ἐμπειρικᾶς.

Τὸ μάρμαρον, ἐξ οὗ εἶνε κατεσκευασμένα τὰ ἀκομψα ταῦτα ἀγάλματα, εἶνε λίαν χονδροκοκκῶδες, ἔχον τὰ ῥομβοειδρικὰ τοῦ ἀσβεστίου κοκκία τοσοῦτον παχέα, ὥστε κάλλιστα δι' ἀόπλου ὀφθαλμοῦ διακρίνονται αἱ σχισμογενεῖς αὐτῶν ἑδραι. Δὲν εἶνε λοιπὸν τοῦτο *Πεντελικόν* ἐκ τῶν γνωστῶν τοῦ Πεντελικοῦ λατομείων, ἀλλ' ἄλλου τινὸς τόπου, καὶ πιθανῶς τῆς Πάρου.

Φαίνεται δὲ, ὅτι ἐγνώριζον προσέτι οἱ ἀρχαῖοι τὴν καυσὶν τῆς ἀσβέστου καὶ τὰς χρηστὰς αὐτῆς ιδιότητας, καὶ διὰ τοῦτο τὴν μετεχειρίζοντο ὡς κολλητικὴν ὕλην,

¹ 18. «Berg- Hüttenmännische Zeitung 1878 N. 39» Studien über die chemische Beschaffenheit der zu Mycenae entdeckten Antiquitäten von G. Mitropoulos.

συνδέοντες δι' αὐτῆς τὰ μέλη τῶν ἀγαλμάτων μετὰ τοῦ κορμοῦ αὐτῶν, ὅπως γίνεται τοῦτο τὴν σήμερον διὰ τῆς γύψου. Διότι ἐν τῷ κοιλώματι ἐνὸς τῶν ἀγαλμάτων τούτων, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου εἰσῆρχετο ὁ δεξιὸς βραχίον, εὗρέθη λευκὴ τις καὶ μαλακὴ κόνις, ὁμοία πρὸς κρητιδα, ἥτις ὑπὸ τῶν ὀξέων ἀπορρευστοῦται εὐκόλως ἀφρίζουσα, ἐκ τῆς ἀπορρευστώσεως δὲ *ὀξυανθρακικὴ* καὶ *ὀξάλικη ἀμμωνία* διδούσι λευκὸν κατακρήμνισμα. Ἐπομένως ἡ κόνις αὕτη εἶνε *ὀξυανθρακικὴ ἀσβεστός*.

Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐνὸς τῶν ἀγαλμάτων τούτων εἶνε κοῖλοι· ὁ ἕτερος ὅμως αὐτῶν καλύπτεται εἰσέτι ὑπὸ τεθραυσμένης πλάκας ἐτέρου τινὸς ορυκτοῦ διειδούς καὶ ἀχρόου, ἐκ τῆς λάμψεως καὶ σκληρότητος τοῦ ὁποῖου συμπεραίνω, ὅτι εἶνε *ὀρεία κρύσταλλος* (*cristal de roche*), ἥτις εἶνε παραλλαγή τοῦ *χαλαζίου* (*Gurz*), δηλ. τοῦ ὀξυπυριτίου τοῦ κρυσταλλουμένου κατὰ τὸ βασιεξάγωνον σύστημα. Τὸν Χαλαζίαν ἐγνώριζον καὶ οἱ κάτοικοι τῶν Μυκηναίων, διότι ἐντὸς τῶν ἀνασκαφέντων τάφων εὗρέθησαν πλεῖστα ἀντικείμενα ἐκ τοῦ ορυκτοῦ τούτου, τὸ ὁποῖον πιθανῶς ἐφέρετο ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, καὶ ἴσως ἐκ τῶν *Ἀρατολικῶν Ἰνδιῶν*.

Τὰ ἀγάλματα ταῦτα φέρουσιν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν ἐκ τοῦ ἰδίου μαρμαροῦ εἰδὸς τι στέμματα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὑπάρχουσιν ἀκτίνες ἐξ ἑτεροφυοῦς ὕλης, ὧν ἄλλαι μὲν ἔχουσι χρομὰ *πράσινον*, ἄλλαι δὲ *υποκίτρινον*. Ἐξετάσας καὶ ταύτας εὗρον, ὅτι αἱ μὲν πράσιναι ἀκτίνες, καθὼς καὶ τὸ σύρμα, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς ἐνὸς τῶν ἀγαλμάτων, ἀποτελοῦνται ἐξ *ὀρείχαλκου* ὀξειδιωμένου, αἱ δὲ υποκίτρινοι ἐκ *μόλυβδου*, κατὰ τὸ πλεῖστον μεταβεβλημένου εἰς *ὀξυανθρακικὸν μόλυβδον*. Καὶ χαλκὸς μὲν καὶ μόλυβδος ἀπαντῶσιν ἐν Ἑλλάδι, ἀδελὸν ὅμως, ἂν τότε ὑπῆρχον τὰ μεταλλεῖα τοῦ *Λαυρίου* καὶ ἄλλων ἐλληνικῶν

χωρῶν, κασσίτερος ὅμως ἐξωρύσσετο ἐν Σαξονίᾳ καὶ ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ, τὴν ὁποίαν ὁ Ἡρόδοτος *Κασσιτερίδας* νήσους ὀνομάζει (Ἡρόδ. Γ', 115). Ἴσως δὲ καὶ πολλὰ τῶν λεγομένων *χαλκίων* ἀγγείων, ἀγαλμάτων, κατόπτρων καὶ νομισμάτων τῶν μετέπειτα χρόνων εἶνε κατεσκευασμένα ἐξ *ὀρείχαλκου* καὶ οὐχὶ ἐκ καθαροῦ χαλκοῦ. Χημικαὶ ἐρευνᾶν δύνανται νὰ λύσωσι τὴν ἀπορίαν ταύτην.

Σίδηρον οὐδαμῶς παρετήρησα καὶ ὡς ἐκ τούτου πιθανόν, ὅτι τότε ἡ χρῆσις αὐτοῦ θὰ ἦτο ἂν ὄχι ἀγνωστος, τοῦλάχιστον λίαν περιορισμένη· διότι ἂν ἐγνώριζον τὰς χρηστὰς τοῦ σιδήρου ιδιότητας, θὰ εἶχον ἀντικαταστήσῃ τὰ εὐθραυστα τοῦ *ὀρείχαλκου* σύρματα διὰ σιδηρῶν, ὧν ἡ ἀνθεκτικότης πολὺ μείζων.

Φαίνεται δὲ, ὅτι οἱ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἄνθρωποι ἦσαν γινώσκοντες καὶ τῶν *μεταλλικῶν χρωμάτων*, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν *ερυθρῶν* καὶ *πράσινων* χρωματισμῶν, τοὺς ὁποῖους φέρουσιν τὰ ῥηθέντα ἀγάλματα. Καὶ τὸ μὲν ἐρυθρὸν χρομὰ εἶνε *κιννάβαρι* (ἐνθεῖος ὑδραργυρὸς), τὸ ὁποῖον δὲν ἀπαντᾷ ἐν Ἑλλάδι, ἐξωρύσσεται ὅμως εἰς μεγάλας ποσότητας ἐν *Ισπανίᾳ*, *Ἰταλίᾳ*, *Γερμανίᾳ* καὶ *Ἀμερικῇ*, χρησιμεύον πρὸς ἀποκόθαρσιν τοῦ μεταλλικοῦ ὑδραργύρου καὶ τῶν διαφόρων τούτου χημικῶν ἐνώσεων. Τὸ δὲ πράσινον χρομὰ πιθανόν, ὅτι εἶνε *ὀξείδιον χρωμίου*, ἐξαγόμενον ἐκ τοῦ ορυκτοῦ *χρωμίτου*, ὅστις ἀπαντᾷ ἐν Ἑλλάδι. Δυστυχῶς δὲν δύναμαι μετὰ βεβαιότητος ν' ἀποφανθῶ περὶ τούτου, διότι δὲν μοι ἐπετράπη νὰ λάβω ἐλάχιστον δείγμα, ὅπως τὸ βασανίσω διὰ τοῦ καμινευτήρος αὐλοῦ.

Ἐγνώριζον δὲ οἱ ἀρχαῖοι καὶ τὰ χρώματα τοῦ *κοβαλτίου*, καὶ εἰς ἀρχαιοτέρας μάλιστα ἐποχάς, διότι ἐντὸς προϊστορικῶν τάφων τοῦ *Σπάτα* καὶ *Μεριδίου* εὗρέθησαν κυανόχροα κοσμήματα ὑέλινα κεχρωματισμένα διὰ *κοβαλτίου*. Ὡστε τὸ μόλις πρὸ 140 ἐτῶν ἀνακαλυφθὲν τοῦτο

— Δὲν μὲ γνωρίζετε βεβαίως, νεαρέ μου φίλε· εἰμαι ὁ Ἀμβρόσιος Βολλάν, καγκελάριος τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος. Ἠλθον νὰ σὰς εὐχηθῶ καλὴν ἡμέραν.

— Σὰς εὐχαριστῶ, κύριε καγκελάριε! Μοὶ κάμνετε μεγάλην τιμὴν, ἂν ἐλάβετε τὸν κόπον χάριν ἐμοῦ νὰ ἔλθῃτε ἕως ἐδῶ.

— Εἴσθε ὁ μαργαρίτης καὶ τὸ ἄνθος τῶν νεαρῶν ἵπποτῶν μας! Μάλιστα! ἐκεῖνος, ὅστις ὑπνέτησε τόσον πιστῶς τὸν κύριόν μου ἐν τοῖς κινδύνοις, ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῆς εἰλικρινοῦς ἐγνώμοσύνης μου καὶ ἀπαντος τοῦ σεβασμοῦ μου.

— Θὰ ἦτο εὐκολώτερον νὰ μὲ ἴδῃτε, ἐὰν ἤρχεσθε μεθ' ἡμῶν εἰς Μομπελιάρ, ὑπέλαβεν ὁ Γεώργιος, ὅστις προσεβόλλετο ἐκ τῶν ἐπαίνων τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἐπαινῇ τις τὴν πίστιν, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ψέγῃ τὴν ἀπιστίαν.

Ἀστραπὴ ὀργῆς διήλθε διὰ τῶν πρασίνων ὀφθαλμῶν τοῦ καγκελαρίου, ἀλλ' ἀμέσως ἐπανελάβε τὸ φιλόφρον ἦθος του.

— ᾄ! βέβαια οὕτω φρονῶ καὶ ἐγώ! Ἀλλὰ ὑπέφερον φοβερά ἐξ ἀρθρίτιδος καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ μεταβῶ εἰς Μομπελιάρ. Ἔνεκα τούτου μετὰ περισσοτέρου νῦν ζήλου θὰ χρησιμοποίησω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δουκὸς τὰ ὀλίγα φῶτα, τὰ ὁποῖα μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.

Ἔστη πρὸς στιγμὴν καὶ ἐφαίνετο περιμένων ἀπάντησιν, ἀλλ' ὁ νεανίας ἐσιώπησε καὶ ἀνεμέτρησεν αὐτὸν δι' ἐνὸς βλέμματος, τὸ ὁποῖον δὲν ἠδυνήθη οὗτος νὰ ὑποφέρῃ.

— Καὶ δι' ὑμᾶς τώρα ἀρχίζει ἡ χαρά. Ὁ δούξ σὰς εὖνοεῖ ἐκτάκτως. Φυσικῶς, εἴσθε ἀξίος τῆς εὐνοίας του καὶ ὁ δούξ καταπλήλως ἐξέλεξε τὸν εὐνοούμενόν του. Ἐπιτρέψατε λοιπὸν νὰ σὰς προσφέρῃ καὶ ὁ Ἀμβρόσιος Βολλάν μικρὸν δείγμα ἐνδιαφέροντος. Εἴσθε φίλος τῶν ὀπλων; Ἐλθετε εἰς τὴν κατοικίαν μου παρὰ τὴν ἀγορὰν καὶ ἐκλέξατε ἐκ τῆς ὀπλοθήκης μου ὅ,τι σὰς ἀρέσκει.

Ἴσως σὰς εὐχαριστοῦσι περισσότερον τὰ

καλὰ βιβλία; Ἐχὼ ὁλόκληρον ἐρμάριον πλήρες, ὥστε δύνασθε νὰ λάβῃτε ὅσα θέλετε. Ἀλλὰ νὰ ἐρχῃσθε ἐνίοτε καὶ εἰς τὴν οἰκίαν μου νὰ γευματίζετε· ἡ ἀνεψία μου, ὡραία δεκαεπτάετις κόρη, διευθύνει τὸν οἶκόν μου! Νὰ μὴ τὴν κυττάξῃτε ὅμως πολὺ, ἄ! ὄχι νὰ μὴ τὴν βλέπητε πολὺ ἔς τὰ μάτια!

— Ἦσυχάσατε, εἰμαι ἤδη ἡρραβωνισμένος!

— ᾄ! λαμπρά. Εἴσθε ἀξίεπαινος. Δὲν εὕρισκε τις σήμερον εὐκόλως τοιαῦτα ἐντιμα αἰσθήματα. Ἐγὼ τὸ εἶπον ἀμέσως, ὁ Στουρμφέδερ εἶνε ἀδάμας ἀρετῆς. ᾄ! ἤθελον νὰ σὰς εἶπω καὶ κατ' ἄλλο· μέχρι τῆς σήμερον, ἤξεύρετε, ἡμεῖς οἱ δύο μόνον ἀποτελοῦμεν τὴν αὐλὴν τοῦ δουκὸς, ἐὰν ἡμεῖς συνεννοηθῶμεν, θὰ γείνωσι δεκτοὶ μόνον ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποῖους θέλομεν ἡμεῖς. Μ' ἐννοεῖτε, πιστεῦω! Ἡ μία χεὶρ νίπτει τὴν ἄλλην. Ὡστε δυνάμεθα νὰ συνεννοηθῶμεν περὶ τούτου. Θὰ μὲ τιμᾶτε λοιπὸν διὰ τινων ἐπισκέψεών σας;

πέταλλον, ἦτο γνωστὸν εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους οὐχὶ καθαρὸν, ἀλλ' ὡς ὀξειδίων. Καὶ ἐγνώριζον μὲν οἱ προϊστορικοὶ ἱκεῖνοι ἄνθρωποι νὰ τήκωσι τὴν ὕελον καὶ νὰ χρωματίζωσιν αὐτήν, ἔπραττον ἅμως πάντα ταῦτα μὴ ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς χημείας, ἀλλ' ἐμπειρικῶς καὶ ἀτελῶς. Μικροσκοπικὸν παρασκευασμα τοιαύτης ὕελου δεικνύει ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον πολλὰς ὥσειδεῖς φουαλλίδας, ὅπερ ὑπαδεικνύει τὴν ἀτελεῖ τῆς ὕελου.

Καὶ ταῦτα συντόμως περὶ τῶν τελευταίων ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων, ἐκ τῆς σπουδῆς τῶν ὁποίων πολλὰ μαθαίνουμεν περὶ τῶν γνώσεων τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανικῆς προόδου τῶν τότε ἀνθρώπων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουνίου 1886.

Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΤΟΥ 1821

(Συνέχεια ἴδε σελ. 294).

— Ἡσθάνθην ἐμαυτὸν στενοχωρούμενον. Κατενόουν ὅτι ἡ ἐρώτησις τοῦ γέροντος ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἠδύνατο ν' ἀποβῇ παγίς, ἐν ᾗ νὰ συλληφθῶ. Ἐστην ἀμφιρρέπων, καὶ μετὰ μικρὰν ταλάντευσιν.

— Δὲν εἶναι βεβαίως ὁ ἄριστος ἐθνικὸς δρόμος οὗτος, δὴ ἀκολουθοῦμεν ἀπὸ εἰκοσι καὶ πλέον ἐνιαυτῶν. Τὸ γόητρόν μας ὁμολογῶ ὅτι ἐμειώθη· τὰ οἰκονομικά μας καίτοι εὐρυπρόσβατα τεραστίως, κατεστράφησαν οὐχ ἥττον. Εἴμεθα κατὰ χρεοὶ, καὶ μολονάτι τὸ Κράτος ἠῤῥήθη χωρογραφικῶς, ἡ Ἑλλάς οὐχ ἥττον ἀπέβη ἠθικῶς ἀσθενεστέρα. Δὲν δύναμαι ν' ἀρνηθῶ τὰς πικρὰς ταύτας ἀληθείας. Ἐν

τούτοις εἴμεθα πλήρεις ἐλπίδων. Θὰ ῥιφθῶμεν εὐτόλμως εἰς τὸν ἀγῶνα, θὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν ἐθελοθυσίαν, ἀρετὴν ἀναμφισβήτητον τοῦ Ἑλλήνος, θὰ...

— Μὲ διέκοψεν ὁ γέρον. Ἡρεύνησάς ποτε, μοὶ εἶπε, τίνος ἕνεκα τὸ Κράτος ἀπέβαινε ἀσθενέστερον ἐνῷ ἠῤῥαξε κατ' ἑκτασιν καὶ προὔπολογισμὸν; Οἱ λόγοι εἶνε πολλοί. Θὰ σταματήσω ἅμως εἰς ἓνα ἠθικόν, ἀλλ' ἐπηρεάζοντα μεγάλως τὴν ὕλικήν δύνάμιν. Σήμερον ἐν Ἑλλάδι, ἐλλείπει ἡ ἰδέα, μοὶ εἶπεν ὁ γέρον. Ἡ ἰδέα εἶνε ἡ ψυχὴ ἡ ζωογονοῦσα, ἡ ἐμπνέουσα, ἡ ὀπλίζουσα τὰ ἔθνη. Ἄνευ ἰδέας τὰ Κράτη εἶνε ζώφουτα. Τί ἐπιδιώκει σήμερον ἡ Ἑλλάς; Τὴν πραγματοποίησιν τῶν υποχρεώσεων αὐτῆς καὶ τῶν πόθων; Ἀλλὰ τίς ἡ ἀπόδειξις καὶ ἡ πολιτικὴ ἡ ἐλέγχουσα ὅτι σπουδαίως ἡ Πολιτεία χωρεῖ πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τούτου; Ἐὰν ἐγκυατέλιπεν ὀριστικῶς τὴν ποθητὴν ἐκείνην προσδοκίαν, μεθ' ἧς τόσαι ἐγαλοχρήθησαν γενεαί, καὶ ἐὰν ἀπεφάσιζε νὰ ζήσει βίον καθαρῶς χρηματιστοῦ, ποῖαν πάλιν ἔδωκεν ἀπόδειξιν τῆς ὁλεθρίας ἀποφάσεώς της; Διώκουσα ἡ Ἑλλάς καὶ ταυτοχρόνως δύο ἀντιθέτους πολιτικάς, βεβαίως θὰ καθυστερήσῃ κατ' ἀμφοτέρως. Εἰρήνην ἐν Ἑλλάδι σημαίνει νοθρότητα, κομματισμὸν ἀχαλίνωτον, ἐγκλήσεις καὶ κατηγορίας ἀμοιβαίας. Μόνον ἐνταῦθα παρετηρήθη τὸ φαινόμενον ν' ἀποκαλῶνται προδότες οἱ ἔγκριτοι πολῖται καὶ πολιτευόμενοι. Οἱ κατήγοροι δὲν πιστεύουσιν εἰς τὴν κατηγορίαν, οἱ ἄλλ' ἀκούοντες σκανδαλίζονται. Ἐνσκήπτει ὁμῶς ἡ κρίσις, καὶ τότε τὴν νοθρότητα διαδέχεται κίνησις καὶ ἐνέργεια σπασμωδική. Ἄνευ κέντρου καὶ ἀνευ σκοποῦ ὀρισμένου δαπανῶνται τὰ χρήματα καὶ αἱ κατατμηθεῖσαι τοῦ ἔθνους δυνάμεις. Ἡ τάξις, ἥτις εἶνε μία δύναμις, καὶ οὐχὶ ἡ ἐλαχίστη, ἡ τάξις εἶνε ἄγνωστος ἐν Ἑλλάδι. Ἀπηδαλιούχης φέρεται τότε ἡ Πολιτεία. Ἡ σύγ-

χυσίς κρατεῖ πανταχοῦ· πάντες συμβουλεύουσιν, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπακούει. Οὐδεὶς ἀναγνωρίζει τὸν κρείσσονα ἑαυτοῦ. Καὶ εἰς τόπον, ὅπου πάντες διατάσσουσιν, πάντες εἶνε δοῦλοι. Ἐκαστος ἀρέσκειται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ οὐδεὶς ἐν τούτοις γνωρίζει τί θέλει, οὐδ' εἶνε κύριος τῶν πράξεών του.

— Ἴσως ἔχετε δίκαιον, ἀπήντησα συγκεχυμένος. Μὴ λησμονεῖτε ὁμῶς τὸν ἐθνικὸν χαρακτήρα, δὴ ἰσχυρῶς ὑποδοθητὶ τὸ Πολίτευμα. Οἱ Ἕλληνες ἀγαπῶμεν τὸ πολίτευμά μας. Ἐνδέχεται νὰ εἴμεθα θεωρητικοὶ λάτρεις τῆς Δημοκρατίας· πιθανῶς νὰ ἐπεθυμοῦμεν ὅπως τὸ Πολίτευμα τῶν ἀρχαίων χρόνων ἦτο δυνατόν νὰ ἐφηρμόζετο ὠφελίμως καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν. Ἐσμὲν ὁμῶς ἀκούοντες συνετοὶ καὶ ἀποχρώντως πρακτικοί, ὥστε νὰ ἐννοῶμεν ὅτι τὸ ἐκ παραδόσεως, τὸ ἐξ ἐνστίκτου καὶ ἀνατροφῆς ἰδιάζον τῷ Ἑλληνι Πολίτευμα δὲν εἶνε δυνατόν σήμερον. Ὁ ἔρωσ τῆς ἰσότητος, ἡ καχύποπτος ἐθνικὴ συνείδησις, ἡ μὴ ἀναγνώρισις οὐδεμιᾶς ὑπεροχῆς, ἡ τάσις εἰς τὸ ὑποτιμᾶν τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας, ἐνῷ παραβλάπτουσι τὴν εὐρύθμον τοῦ τόπου ἀνάπτυξιν καὶ τὴν σκόπιμον τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων διεύθυνσιν, ἐγείρονται ἀφ' ἐτέρου καὶ κωλύματα εἰς πλήρως ἐὺχῶν δυσχερῶν ἢ οὐδέποτε πραγματοποιηθησομένων. Ἡ Δημοκρατία προὔποθέτει μεγίστας ἀστικὰς ἀρετάς. Εἶνε Πολίτευμα αἰθέριον, ὡς ἔχουσι δ' ἤδη τὰ τῆς Ἑλλάδος, ἡ πρὸς τὰ νέφη πτήσις βεβαίως δὲν θὰ ὑπηρετήσῃ τὴν ἐσωτερικὴν τάξιν καὶ τοὺς μεγάλους σκοποὺς, ὅφ' ὧν ἐμπνέεται τὸ Πανελλήνιον... Τὸ Σύνταγμα, καὶ τοὶ φύσεως οὐδετέρας, συνεβίβασέ πως τὰς ἀρχαίας παραδόσεις καὶ τὰς συγχρόνους ἀνάγκας. Εἶνε τὸ μεπαίχμιον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τοῦ πραγματικοῦ, τοῦ δήμου καὶ τῆς μοναρχίας. Τὰς ὁρμὰς τοῦ λαοῦ ὑποκίρῃ νὰ τοῦ ἡγεμόνος ἢ συνέσις τοῦ ἡγεμόνο-

— Ἐὰν εὐκαιρῶ, κύριε καγκελάριε.

— Ἐπεθύμουν νὰ παραμείνω περισσότερον πλησίον σας, διότι εὐχαριστοῦμαι πολὺ νὰ εἶμαι μαζί σας, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπάγω πλησίον τοῦ δουκός. Θέλει νὰ διακῶ τούς δύο αἰχμαλώτους, οἵτινες προσεπάρθουν νὰ ἐξεγείρωσι τὸν λαὸν κατ' αὐτοῦ. Κἄτι θὰ συμβῇ, ὁ Βέτλε διετάχθη ἤδη.

— Ὁ Βέτλε; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος· ποῦτος εἶνε αὐτός;

— Ὁ δήμιος, καλέ μου φίλε.

— Σὰς παρακαλῶ... ὁ δούξ δὲν θὰ θελήσῃ βεβαίως νὰ κηλιδώσῃ δι' αἵματος τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀποκαταστάσεώς του!

Ὁ καγκελάριος ἐγέλασε φρικωδῶς καὶ ἀπήντησε·

— Πόσον καὶ τοῦτο τιμᾷ τὴν ἐξαίρετον καρδίαν σας! ἀλλὰ δὲν θὰ ἐγίνεσθε καλὸς δικαστής. Εἶνε ἀνάγκη παραδειγματισμοῦ. Ὁ εἰς, ἐξηκολούθησε διὰ μει-

λιχίου φωνῆς, θ' ἀποκεφαλίσθῃ διότι εἶνε

εὐγενής, ὁ ἄλλος θ' ἀπαγχονισθῇ. Σὰς χαιρετῶ, ἀγαπητέ μου!

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ καγκελάριος Ἀμβρόσιος Βολλὰν καὶ διηυθύνθη κατὰ μηχανὸς τοῦ διαδρόμου πρὸς τὰ δώματα τοῦ δουκός. Ὁ Γεώργιος ἠκολούθησεν αὐτὸν διὰ ζοφεροῦ βλέμματος. Εἶχεν ἀκούσει ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἄλλοτε διὰ τῆς ἐπιτηδεσιότητός του καὶ ἴσως καὶ δι' ἄλλων ἀθεμιτῶν μέσων εἶχεν ἀποκτήσει μέγα κράτος ἐπὶ τοῦ Οὐλρίχου. Εἶχε πολλάκις ἀκούσει αὐτὸν τὸν δοῦκα ὁμιλοῦντα μεθ' ὑπολήψεως περὶ τῆς πολιτικῆς ἱκανότητος τοῦ ἀνθρώπου τούτου· ἀλλ' ἠγνόει διατί ἐφοβεῖτο ἀναλογιζόμενος τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην τοῦ δουκός. Ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν ἀναγνώσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὴν πανουργίαν καὶ τὴν ἀπάτην. Ἐμελλεν ἀκριβῶς νὰ ἐξαφνισθῇ ὁ ὕβος καὶ ὁ κίτρινος μανδύας αὐτοῦ, ὅπισθεν γωνίας τινὸς τοῦ διαδρόμου, ὅταν ἤκουσε ψιθυρισμούς τινας πλησίον του.

— Μὴ ἐμπιστεύεσθε τὸν κίτρινον μαν-

δύαν.

Ἦτο ὁ μουσικὸς τοῦ Χάρδτ διολισθῆσας παραπλευρῶς αὐτοῦ.

— Πῶς! εἶσαί σύ, Ἰωάννη! ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος τείνων αὐτῷ φιλικῶς τὴν χεῖρα! Ἐρχεσαι νὰ μὰς ἐπισκεφθῇς; Εὐγέ σου! Σὲ ἀγαπῶ περισσότερον αὐτοῦ τοῦ κυφοῦ. Ἀλλὰ τί ἤθελες νὰ εἴπῃς διὰ τὸν κίτρινον μανδύαν;

— Ἀκριβῶς αὐτὸς ὁ κυφὸς εἶνε ὁ καγκελάριος. Εἶναι κίβδηλος ἄνθρωπος. Εἰδοποίησα ἐπίσης τὸν δοῦκα νὰ μὴ κάμῃ ὅτι τῷ συμβουλεύει, ἀλλ' ὠργίσθη καὶ... Ἴσως ἔχει δίκαιον εἰς ὅ,τι εἶπε...

— Τί εἶπε λοιπόν; Τῷ ὠμίλησες σήμερον;

— Ἦλθον νὰ σὰς ἀποχαιρετίσω, διότι θὰ ἐπιστρέψω εἰς Χάρδτ εἰς τὴν γυναικά μου καὶ τὸ παιδί μου. Ὁ δούξ συνεκινήθη πολὺ, ἐνεθυμήθη τὰς ἡμέρας τῆς φυγῆς του καὶ μοὶ εἶπε νὰ τῷ ζητήσω μίαν χάριν· ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος τούτου· ἀπέτισα ἀπλῶς παλαιὸν χρέος· εὐγνωμο-

τὰς ἐκτροπὰς κολάζει τοῦ λαοῦ ἡ φωνή. Ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι οἱ βασιλεῖς εἶνε εἰδος λύκων τηρούντων κρυφίως τὸ ἐνστικτον τοῦ αἵματος καὶ τῆς δολιότητος κατὰ τῶν λαῶν, οἱ λαοὶ ἔλαβον διὰ τοῦ Συντάγματος τὰ μέτρα τῶν, χαλκεύσαντες ἀλύσεις, δι' ὧν ἐδέσμευσαν τοὺς πρῶην δεσμοφύλακας. Ἐὰν ὅμως οἱ λαοὶ ῥέψωσιν ἀχαλινώτως εἰς τὴν ἀκόλαστον ἐλευθερίαν, ἥτις εἶνε τυραννία εἰδεχθῆς ὑπὸ ἄλλο ὄνομα, τότε παρεμβάινουσιν οἱ ἡγεμόνες καὶ καθίστανται σωτῆρες, ἄξιοι εὐγνωμοσύνης. Ἐν τῇ κρίσει τῶν δύο ἰσοπάλων δυνάμεων ἀνεζητήθη καὶ ἀνευρέθη ἡ ἰσορροπία· ἡ ἀλληλοκαταίρεσις ἀπεργάζεται τὴν ἁρμονίαν. Ἐλευθέρῳ δέ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἄπιστος ἐκάστη δύναμις ἐν τῇ ἰδίᾳ σφαίρᾳ συντρέχει τὸν σκοπὸν, τῆς προκοπῆς τῆς Πατρίδος, τῆς εὐρύνσεως καὶ ἀπελευθερώσεώς της. . .

— Μυρία ὅσα, καὶ μὲ ταχύτητα χειμάρρου ῥαγδαίου, μοὶ παρέταξας, εἶπεν ὁ γέρον μεσιδῶν. Γνωρίζω τὴν παράφορον λατρείαν, ἣν οἱ Ἕλληνες ἔχετε πρὸς Πολίτευμα ἐπιτευχθὲν δι' ἐπικρασίας. Γνωρίζω ἐπίσης ὅτι ἡ συνωμοσία θὰ ἐπηκολούθει πάσης ἀποπειράς καὶ παντὸς πραξικοπήματος πρὸς οὐσιαστικὴν μείωσιν τῶν ἐκ τοῦ Συντάγματος πηγάζόντων δικαιωμάτων. Μοὶ ἐλαλήσατε περὶ ἐργασίας ἐθνικῆς. Ἦκουσα πολλάκις ἐπαναλαμβάνομένην τὴν φράσιν ταύτην, οὐδαμοῦ ὅμως εἶδον οὐδὲ βλέπω ἐργασίαν τοιαύτην, καὶ τοῦτο μὲ θλίβει καὶ μὲ ἐκπλήσσει ἐνταῦθα. Κράτος, ἀναζήσαν καὶ βιοῦν ὑφ' ἧς ἡ Ἑλλὰς περιστάσεις, θ' ἀπετέλει ἄρνησιν τῆς ἐθνεγερσίας καὶ τῶν δογμάτων αὐτῆς, εἰ μὴ ἀνέγραφε καὶ ἀσκαλεύτως ἐνέμενεν εἰς τὰς ἀρχάς, αἵτινες ἐπρυτάνευσαν κατὰ τὴν Μεγάλην Ἐπανάστασιν, καὶ ἅπαντα τὸν μετέπειτα ἄχρι τῆς Μεταπολιτεύσεως βίον. Τὴν ἐθνικὴν ἐργασίαν ἐννοῶ ἀλλήλιστα· τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐπιζητεῖται καὶ ἐφαρμόζεται, δὲν ἐννοῶ. Εἰς τὰ πολιτεύματα, τὰ ἀμέ-

σως ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπορρέοντα, τὸ ὅπως δῆποτε ἐφήμερον ἀποτελεῖ οὐσιώδες γνῶρισμα τῶν κυβερνήσεων. Τοῦτο μετέχει μειονεκτικότητος καὶ πλεονεκτικότητος ἐν ταύτῃ. Ὑπεράνω ὅμως τοῦ ἀσταθοῦς ὑπάρχει τὸ σταθερὸν, καὶ τοῦτο ἀντιπροσωπεύει ἡ Βασιλεία. Ἐὰν τὰ ὑπουργεῖα ἀλλάσσωσιν, ἡ Βασιλεία μένει ἀναλλοίωτος. Τὴν ἐπιδρασιν τῆς Βασιλείας ἐπὶ τῆς «Ἐθνικῆς Ἐργασίας» ἀνεζητήσα ἀνέκχθεν ἐπιμόνως, οὐδαμοῦ ὅμως κατῳρθῶσα νὰ ἀνεύρω. Ἀπὸ τοῦ βάλους τοῦ ἐρημητηρίου μου ἤκουσα πάντας τοὺς ὑπεραπολογητὰς τῆς ἀδρανείας τῆς Βασιλείας, ἀνέλυσα τὰ ἐπιχειρήματά των, ἐστάθμισα τοὺς λόγους των μετ' ἀπαθείας καὶ κρίσεως, ἣν οὐδὲν συμφέρον ἢ πάθος, οὐδεμίαν προκατάληψιν, οὐδεμίαν δυσμένειαν ἢ συμπάθειαν ἡδύνατο νὰ σκοτίσῃ. Θέλετε νὰ σὰς εἶπω τὴν γνώμην μου; Εὖρον καθυστεροῦσαν μεγάλως τὴν Βασιλείαν εἰς τὴν ἔξοχον καὶ ἐθνικὴν ἀποστολήν της. Ἀφετε νὰ σὰς συνοψίσω τὰς σκέψεις μου. Ποῖον εἶνε τὸ ἰσχυρότερον ἐπιχειρήμα τῶν ἀπολογητῶν τῆς ἀφανοῦς Βασιλείας; Τὸ Πολίτευμα! Ὁ Βασιλεὺς ἀπεστερήθη πάσης δυνάμεως, λέγουσιν. Αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ προθέσεις ναυαγοῦσι πρὸ τῆς πλήρους ἀδυναμίας Του. Οὐδὲν δύναται αὐτός· τὰ πάντα ἡ Βουλὴ. Τοῦτο καὶ ὅσα ἄλλα ἴσως ὀρθότητος καὶ λογικῆς ἐπιχειρήματα, δὲν μοὶ φαίνονται ἀκριβῆ. Σημειώσατε καλῶς ὅτι πρόκειται περὶ ἐθνικῆς ἐργασίας, περὶ σκοποῦ εὐγενοῦς ἀπωτέρου, ἐκφεύγοντος πᾶσαν κομματικὴν σφαῖραν καὶ πᾶσαν πολιτικὴν ἢ προσωπικὴν συμπάθειαν, περὶ σκοποῦ μεγάλου, ἐν ᾧ πάντες συναντῶνται, περὶ οὗ οὐδεμία ὑφίσταται διχογνωμία, ἀλλ' ἡ ῥύθμισις καὶ ἐπιτυχία τοῦ ὁποῦ ἀπαιτεῖ σταθερόν, ὁμοιόμορφον καὶ καρτερικὴν ἐργασίαν, ἄκραν λεπτότητα, νοῦν πεφωτισμένον καὶ βραχίονα χαλυβιδίνον. Κυβερνήσεις συνταγματικαὶ ὑποκείμεναι εἰς τὰς ἰδιοτροπίας τῶν νο-

μοθετικῶν σωμάτων, τὰς πεπλανημένους ἐνίοτε ἐκτιμήσεις, τὴν βίαν τῶν παθῶν, τὰ συμφέροντα αὐτὰ, ἀφ' ὧν οὐδεὶς θνητὸς δύναται πάντοτε νὰ χωρίζεται, συμπίπτει πολλάκις νὰ προσκόψωσιν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἡ καὶ νὰ πῶσιν πρὶν ἢ ἀγάγωσιν εἰς πέρας τὸ ἀρχικὸν σχέδιον. Ἡ Βασιλεία ὅμως διὰ τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ λαμπρῶν, τὸ κύρος ὅπερ ἀσκεῖ, τὴν γοητείαν, ἣν διαχέει, τὸ ὕψος, εἰς ὃ μετεωρίζεται, δύναται νὰ εἶνε τὸ δημιουργικώτερον κέντρον, τὸ σταθερὸν καὶ ἀμετάβλητον, περὶ ὃ πλαγίως καὶ ἐναιίως νὰ ἐκτυλίσσεται τοῦ ἔθνους σύμπαντος ἡ ὑπερτέρα ἐθνικὴ ἐργασία. Οἱ ὑπουργοὶ ἔχουσι πάθη καὶ συμφέροντα· οἱ βασιλεῖς δὲν ἔχουσιν. Οἱ ὑπουργοὶ ἔχουσιν ἀνάγκας κομματικὰς καὶ ὕλικας· οἱ βασιλεῖς δὲν ἔχουσιν. Οἱ ὑπουργοὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν δύναμιν τῶν βουλευτῶν· οἱ βασιλεῖς τοὺς διαλύουσιν. Οἱ ὑπουργοὶ ἐξαναγκάζονται πολλάκις νὰ ποιῶσι παραχωρήσεις· οἱ βασιλεῖς εἶνε ἀπηλλαγμένοι παραπλησίων ἀηδιῶν. Οἱ ὑπουργοὶ συνδέονται μετὰ τοῦ πλήθους καὶ τῆς καθημερινῆς πολιτικῆς· οἱ βασιλεῖς ἴστανται ὑψηλὰ, ἀμέτοχοι τῶν ἐρίδων, ὑπέρτεροι τῶν πολυτελῶν συμφερόντων, ἰσχυροί, ἐμπιστοσύνην καὶ σέβας ἐμπνέοντες. Ἡ Βουλὴ ὀλόκληρος ἔχει μίαν γνώμην· ὁ βασιλεὺς ἔχει τὴν ἐναντίαν, καὶ ἡ γνώμη τοῦ ἡγεμόνος ἐπικρατεῖ τῆς γνώμης τῆς Βουλῆς. Ἐπιζητεῖ μέτρον τι ἡ κυβέρνησις· ἡ Βουλὴ ἀνθίσταται· παρεμβαίνει ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ Βουλὴ διαλύεται. Ψηφίζει νόμον τινὰ ἡ Βουλὴ· δὲν τὸν κυρώνει ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ νόμος τῆς Βουλῆς εἶναι χάρτης ἄγραφος. Στηρίζει τὴν κυβέρνησιν ἡ παμψηφία τῆς Βουλῆς· δυσπιστεῖ εἰς τὴν κυβέρνησιν ὁ βασιλεὺς καὶ ἰδοὺ ὅτι κυβέρνησις δὲν ὑπάρχει. Ὑπάρχει μειοψηφία τῆς μειοψηφίας ἐν τῇ Βουλῇ· Ἐκτείνει τὴν χεῖρα ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ μειοψηφία τῆς μειοψηφίας ἐγένετο κυβέρνησις. Ἐπιζητεῖ μέτρον τι ἡ Βουλὴ· στη-

σύνης. Μὴ γνωρίζων λοιπὸν τί ἄλλο νὰ ζητήσω, τῷ εἶπον νὰ μοὶ δώσῃ τὴν ἀδειαν νὰ φρονέσω τὰς ἀλώπεικας μου χωρὶς νὰ τιμωρηθῶ ἐπὶ παραβάσει τοῦ νόμου. Τότε ἤρχισε νὰ γελά καὶ εἶπεν ὅτι ἡδύναμην νὰ τὸ κάμω, ἀλλ' ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο χάρις καὶ ὅτι ὤφειλον νὰ ζητήσω ἄλλο τι. Τότε ἔλαβον θάρρος καὶ ἀπήντησα· Αἱ καλὰ· σὰς παρακαλῶ νὰ μὴ ἐμπιστεύσῃς τὸν δόλιον καγκελάριον, διότι τὸ βλέμμα του εἶνε ὕποπτον.

— Τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν ἔλαμα καὶ εἰς ἐμέ, ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος· μοὶ ἐφάνη ὅτι ἤθελε νὰ κατασκοπεύσῃ τὴν ψυχὴν μου μὲ τοὺς μικροὺς πρασίνοὺς ὀφθαλμούς του καὶ στοιχηματίζω ὅτι εἶνε κίβδηλος. Ἀλλὰ τί σοὶ ἀπήντησεν ὁ δούξ;

— Σὺ δὲν ἐννοεῖς ἀπ' αὐτῶν, εἶπε, καὶ δυσηρεστήθη. «Δύνασαι νὰ γνωρίζῃς τὰς φάραγγας καὶ τὰ σπήλαια, ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν διοίκησιν, ὁ καγκελάριος γνωρίζει καλλίτερον τὸ ἔδαφος ἀπὸ σέ.» Χαῖρε, εὐπατρίδῃ μου, ὁ Θεὸς νὰ εἶνε μα-

ζή σου! Ἀμήν!

— Ἀπεφάσις λοιπὸν ν' ἀναχωρήσῃς; Δὲν θὰ μείνῃς εἰς τοὺς γάμους μου; Περιμένω σήμερον τὸν πατέρα καὶ τὴν δεσποινίδα. Μεῖνε ἀκόμη δύο ἡμέρας. Ὑπῆρξες τόσον συχνὰ ὁ ἀγγελιαφόρος μας, ὥστε δὲν πρέπει νὰ λείψῃς.

— Τί θὰ κάμῃ εἰς τὸν γάμον ἐνὸς ἱππότη τοῦ ἀνθρώπου πτωχὸς ὡς ἐγώ; Δύναμαι βεβαίως νὰ καθίσω μὲ τοὺς μουσικούς καὶ νὰ παίζω καὶ ἐγὼ τὸν χορὸν τῆς τιμῆς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι δύνανται νὰ τὸ κάμουν, ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν οἰκίαν μου, ἥτις μὲ καλεῖ.

— Χαῖρε λοιπὸν! Χαίρετίσον ἐκ μέρους μου τὴν γυναῖκά σου καὶ τὴν Βάρβαν, τὴν εὐμορφὴ κοροῦλά σου καὶ νὰ ἔρχῃσαι συχνὰ νὰ μὰς βλέπῃς εἰς Λιχτενστάιν. Ὁ Θεὸς μαζὶ σου!

Ὁ νεανίας ἐδῆκρυσεν ὅτε ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰς τὸν χωρικόν, διότι εἶχεν εὐρὴν ἐν αὐτῷ τίμιον ἄνθρωπον, πιστὸν ὑπηρέτην τοῦ ἡγεμόνος του, γενναῖον σύντρο-

φον εἰς τοὺς κινδύνους καὶ εὐθυμον φίλον ἐν τῇ δυστυχίᾳ. Εἶχε πολλὰς ἀκόμη ἐρωτήσεις νὰ τῷ ἀπευθύνῃ περὶ τῆς μυστηριώδους διαγωγῆς του, ἀλλὰ συνεκράτησεν αὐτὰς κωλυθεὶς ἐκ τῆς ἀνεξηγήτου ἐκείνης δυνάμεως, τῆς φυσικῆς ἐκείνης ἀξιοπροσπείας καὶ τοῦ μεγαλείου, τὰ ὅποια κατεῖχεν ὁ μουσικὸς τοῦ Χάρδτ καὶ ὑπὸ τὸ πενιχρὸν ἐνδυμᾶ του.

— Κάτι τι ἀκόμη, ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης, καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλε ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τὴν τελευταίαν σύσφιγξιν τῆς χειρὸς τοῦ νεανίου. Γνωρίζετε ὅτι ὁ ἀρχαῖος ἀμφιτρώων σας καὶ μέλλων ἐξάδελφός σας, ὁ κ. Κρόφτ εἶνε ἐδῶ;

— Ὁ γραμματεὺς τοῦ συμβουλίου; Πῶς εὐρέθη ἐδῶ; Αὐτὸς εἶνε ὑπὲρ τῆς Συμμαχίας.

— Εἶνε καὶ ὄχι εἰς πολὺ εὐχάριστον θέσιν, διότι εἶνε αἰχμάλωτος. Χθὲς ἐσπέρας, ὅταν ὁ λαὸς συνηθροίσθη ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῆς προσεγγίσεως τοῦ δουκὸς ὠμίλησε, λέγουσιν, ὑπὲρ τῆς Συμμαχίας.

ορίζει τὸ μέτρον ἢ εὐγλωττία τῶν ὑπουργῶν· οἱ ῥήτορες τῆς ἀντιπολιτευσεως ἐξαιρουσι τὸ μέτρον καὶ σύμπασα ἢ ἀντιπολιτευσεις ὑπερψηφίζει τῆς κυβερνήσεως· τὴν κυβερνήσιν στηρίζει ἐκτὸς τῆς Βουλῆς καὶ τὸ Ἔθνος. Διαφωνεῖ ὅμως ὁ βασιλεὺς· ἔχει τὴν ἐναντίαν γνώμην ὁ βασιλεὺς, καὶ ἡ κυβέρνησις ἐπέσεν, ἐσκορπίσθη ἡ Βουλὴ, καὶ τοῦ ἐνὸς ἢ γνώμῃ ὑπερίσχυσε τῆς γνώμης τῶν πολλῶν, τοῦ βασιλέως ἢ πεποιθήσεως κατίσχυσεν ἀδιάφορον ἂν προσωρινῶς ἢ οὐ, κατίσχυσεν ὅμως τῆς τοῦ ἔθνους. Ἡ δύναμις αὕτη δὲν εἶναι αὐθαίρετος. Κεῖται ἐν αὐτῇ τῷ ὀργανισμῷ τῆς Πολιτείας, ἀνεγάρφη ἐν τῷ κεφαλαίῳ δὲ νόμῳ καὶ οὐ μόνον δὲν ἀποτελεῖ πίεσιν, ἀλλὰ τὸναντίον θεωρεῖται καὶ εἶναι πράγματι ἐγγύησις ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν μεγάλων τῆς Πολιτείας συμφερόντων. Καὶ λέγουσι μεμψιμοιρῶντες εἴτα, ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν ἔχει δύναμιν ἐν Ἑλλάδι! Καὶ ἀρέσκονται νὰ χαρακτηρίζωσιν ἀνίσχυρον τὴν βασιλείαν, ἥτις τηλικαύτην ἐγκλείει ἐν τῇ χειρὶ δύναμιν, ἣν ὅμως οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ χρησιμοποιοῖσιν πεφωτισμένως καὶ μετ' εὐθόρμου θάρρους καὶ συνειδήσεως! Τί μεμαρτυρημένως ἀγαθόν, τί ἐθνικόν, τί πολεμικῶς συντακτικόν, τί ἐσωτερικῶς ὑγιές, τί ἐθνικῶς σκόπιμον, τί ἐσωτερικῶς ὀργανωτικόν ἠθέλησέ ποτε ν' ἀναλάβῃ ὁ βασιλεὺς καὶ ἐγκατελείφθῃ; Ποῖον παραπλήσιον προηγούμενον δύνανται νὰ ἐπιδείξωσιν οἱ συνήγοροι τῆς βασιλικῆς ἀδρανείας, καὶ ποῖαν δικαιολογίαν νὰ ἐξέρωσι κατὰ τοῦ πλήθους τῶν παραπόνων, πάντων εἰς σφαῖραν ὑψηλὴν ἀναγομένων, ἅτινα δικαιοῦνται νὰ ἔχωσιν οἱ Ἕλληνες; Εἰς πᾶσαν κρίσιν τῆς Ἀνατολῆς οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Πανελληνίου στρέφονται μετ' ἀφοσιώσεως καὶ ἐλπίδος πρὸς τὸν μέγα δυνάμενον βασιλέα τῶν Ἑλλήνων. Ποῦ εἶναι; ποῦ διατρίβει; τί μελετᾷ; τί ἐργάζεται; Οὐδεὶς γνωρίζει· οὐδαμῶς φαίνεται ὁ βασιλεὺς. Εἰς τὸ στρατόπεδον

δὲν εἶναι· εἰς τὸν στόλον δὲν εἶναι. Οὐδένα βλέπει, οὐδένα ἐνθουσιάζει, οὐδένα συγκινεῖ, οὐδένα προτρέπει. Ἀδιαφορία ἢ ἀπογοήτευσιν κρατεῖ ἐκεῖ, ἐνθα ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλπίς, τὸ θάρρος καὶ ἡ τόλμη ἔδει νὰ προεξάρχη. Διὰ τὴν ἡ ἀφάνεια καὶ ἡ ἀδράνεια αὕτη ἡ θανατηφόρος; Πικρακωλῶναι τὸ πολίτευμα, ἀπαντῶσιν οἱ ἰσχνόφωνοι ἀπολογηταί. Ἀλλὰ ποῖον πολίτευμα λυσιπὸν; Ἐκεῖνο, ὅπερ τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως τάσσει πάντοτε ἴσην, καὶ κατὰ περιστάσεις ὑπερέτερον τῆς δυνάμεως ὀλακλήρου τοῦ ἔθνους;

— Πρὸ μικροῦ, εἶπον, διακόψας τὸν νέροντα, σχεδὸν μὲ κατελογίσατε ὅτι ἐλάλησα βιαίως πως, ἀναμίξας πολλὰ. Νομίζω ὅτι παρ' ὀλίγον νὰ υποπέσῃτε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸ αὐτὸ ἀμαρτήμα, ἐὰν τοιοῦτον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ λόγου, ἐξαιρέτως εἰς λαὸν θερμόν, οἷος εἴμεθα οἱ Ἕλληνες.

— Κατὰ παράβασιν τῶν ἔξεων καὶ τῆς ἡλικίας μου ἐλάλησα πρὸ μικροῦ μετὰ τινος ὀρμῆς, δικαίως ἐλπίζω, ἀπήντησεν ὁ ἐρημίτης. Ὅταν ἀναλογίζωμαι τὸ τί ἡδύνατο νὰ πράξῃ ὑπὲρ τοῦ σφριγῶντος τούτου τόπου ἡ βασιλεία, καὶ τί στοιχειωδῶς ἐθνικὸν δὲν ἔπραξε, καταλαμβάνομαι ὑπὸ ἀπογοητεύσεως, καὶ σχεδὸν ἀποκατερῶ ἐγώ, ὁ ἐπταετίαν ὄλην ἀγωνισθεὶς κατὰ τῶν βαρβάρων δεσποτῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ μακροὺς πρὸ τούτου ἐνι-αυτοὺς παλαιάς κατὰ τῆς ἄλλης φοβερᾶς τυραννίας, τῆς τοῦ ἠθικοῦ σκότους καὶ τῆς ἀμαθείας.

Δὲν σ' εἶπον ἔτι τίς εἶμαι, νέε μου φίλε. Μὲ θεωρεῖς ἐκπεπληγμένον. Νομίζεις ἴσως ὅτι θ' ἀκούσης ἐκπληκτικὴν τινα ἀφήγησιν, ὅτι ἴστασαι πρὸ ὄντος θαυμαστοῦ, μυστηριώδους, ἵνα μεταχειρισθῶ αὐτάς σου τὰς φράσεις. Οὐδαμῶς. Εἶμαι στρατιώτης τῆς μεγάλης τοῦ 1821 ἐπαναστάσεως καὶ διδάσκαλος, ἀπόστολος τοῦ λόγου, ἐργασθεὶς, ἐσχάτος ἐγώ, ὅπως παρασκευάσω τὸ ἔδαφος, ἐν ᾧ ἐπρό-

κειτο νὰ πέσῃ τὸ ἅγιον τοῦ λόγου καὶ τῆς ἐλευθερίας σπέρμα. Ἡ μαρτυρικὴ Χίος, αἱ Κυδωνίαι, τὰ Ἰωάννινα καὶ τὸ Βυζάντιον αὐτό, ὁ πόθος οὗτος, ὁ πάλι-κὸς ἀστὴρ, ὁ παλμὸς τοῦ Γένους καὶ ὁ σκοπός, ἤκουσαν τὴν διδασκαλίαν μου. Ὡς χρόνοι διωγμοῦ ἀπηνοῦς, ἀλλὰ καὶ ἐργασίας ἐνθέρμου, καὶ πίστεως ἀκραδάντου, καὶ ἐλπίδων χρηστών! Γνωρίζετε σεῖς τί ὑπέστησαν οἱ πάπποι καὶ οἱ γονεῖς σας, ἐργαζόμενοι τὸν καλὸν ἀγῶνα, μοχθοῦντες ἵνα παρασκευάσωσιν εἰς σᾶς πατρίδα ἐλευθέραν, καὶ ἐτοιμάσωσιν τὸ πᾶστώ, ἀφ' οὗ, ἐν ἀσφαλείᾳ ὀρμώμενοι σεῖς οἱ νεώτεροι, νὰ συνεχίσῃτε τὸ ἔργον τῆς ἐθνικῆς Ἀπολυτρώσεως; Γνωρίζετε εἰς ποίας ὑπογείους κρύπτας ἐκρυπτόμεθα τὰς νύκτας, φεύγοντες τῶν τυράννων τοὺς διωγμούς, καὶ ἐκεῖ, τοῖς μόνον ἐκ τοῦ ψυχρῶς, ἀλλὰ θερμοὶ τὸ αἶσθημα ἐξηγγέλλομεν τὴν μεγάλην καὶ προσεχῆ ἡμέραν τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως; Γνωρίζετε σεῖς, οἱ μὴ ἀγωνισθέντες, οἱ εὐρόντες ἐτοίμην τὴν τράπεζαν καὶ ἀνενοχλήτως εὐχαρῶμενοι χωρὶς νὰ ἐργασθῇτε, γνωρίζετε ποίους ἀγῶνας, ποίους διωγμούς, ποῖα δάκρυα καὶ αἵματα κρύπτει τὸ ἅγιον αὐτὸ ὄνομα τῆς Ἐλευθερίας, ὅπερ τόσῳ συνεχῶς προφέρετε; Εἰς τῶν ὁρέων τὰς ἀπροσῆτους κορυφάς, εἰς τῶν σπηλαίων τὰ κάθυγρα σπλάχνα, εἰς τῶν χαράδρων καὶ τῶν φαράγγων τὰς ἐσωτάτας ἐσχατίας διατρίβοντες καὶ ἀγρυπνοῦντες, ἐλατρεύομεν ἡμεῖς, δούλοι τῶν Τούρκων, τὴν ἐλευθερίαν, ἐγείροντες ἐκ τουρκικῶν κρανίων βωμούς εἰς τὴν εὐγενῆ καὶ ἐλληνίδα θεάν, καὶ ἱερείας, τηρούσας τὸ ἀσβεστον πῦρ, κληροῦντες τὰς συζύγους ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας. Ἐκεῖ, ἐν τῇ πάλῃ, ἐν τῷ αἵματι, ἐν τῇ οἰμωγῇ τῆς ἀπορφανισθείσης μητρός, ἐν τῷ ἀποπνιγμένῳ στεναγμῷ τοῦ βασανιζομένου, ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ μάρτυρος, ἐν τῇ ἀγχόνη, ὑπὸ τὴν σπάθην τοῦ δημίου, ὑπὸ τὰ βασανιστήρια ὄργανα, ὑπὸ τὴν σφύραν, τὸν ἄκμονα, τὸ

— Δίκαίε Θεέ! ὁ Δίτριχ Κράφτ, ὁ γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου! Τότε πρέπει νὰ ὑπάγω ἀμέσως πλησίον τοῦ δουκὸς, τὸν δικάζουν αὐτὴν τὴν ὥραν καὶ ὁ καγκελάριος θέλει νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν! Χαῖρε!

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ὁ νεανίας ὤρμησεν εἰς τὰ δώματα τοῦ δουκὸς. Ἐν Μομπελιᾷ εἰσῆρχετο κατὰ πᾶσαν ὥραν παρὰ τῷ δουκί, καὶ τώρα δ' ἐπίσης οἱ φρουροὶ ἀφῆκαν αὐτὸν εὐσεβᾶστως νὰ διέλθῃ. Εἰσῆλθεν ἐν σπουδῇ εἰς τὸ δωματίον. Ὁ δούξ παρετήρησεν αὐτὸν μετ' ἐκπληξέως καὶ τινος δυσαρεσκείας, ἀλλ' ὁ καγκελάριος εἶχε πάντοτε ἀντὶ προσωπείου ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὸ αἰώνιον μειδιάματόν του.

— Καλημέρα, Στουρμφέντερ! ἀνέκραξεν ὁ δούξ, ὅστις φορῶν πράσινον ἐσωκάρδιον χρυσοκέντητον καὶ κυνηγετικὸν πῖλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐκάθητο πλησίον τραπέζης τινός. Ἐκοιμήθη καλὰ εἰς τὸ μέγαρόν μου; Διατί μᾶς ἦλθες τόσο ἐνωρίς; Ἐ-

χομεν ἐργασίαν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ νεανίου μετ' ἀνησυχίας διέτρεξαν ὅλην τὴν αἵθουσαν καὶ ἀνεκάλυψαν εἰς γωνίαν τινα τὸν γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Οὐλμης. Ἦτον ὠχρὸς ὡς ὁ θάνατος· ἡ κόρη του, συνήθως τόσο ἐπιμελεμένη, ἔπιπτεν ἐν ἀταξίᾳ, καὶ μικρὸς τις μανθὰς ῥοδόχρους, τὸν ὁποῖον ἐφόρει κάτωθεν μέλανος ἐνδύματος, ἦτο κατεσχιζόμενος εἰς ῥάκη. Ἐρρίψε συγχινετικὸν βλέμμα ἐπὶ τοῦ Γεωργίου καὶ ὕψωσεν εἴτα τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὸν οὐρανόν, ὡσεὶ ἤθελε νὰ εἴπῃ! Τετέλεστο! ἐχάθη! Παρ' αὐτῷ ἴσταντο δύο ἄλλοι εἰσέτι καὶ κύριος τις κάτισχνος, τὸν ὁποῖον ἐνεθυμεῖτο ὅτι εἶχεν ἴδει κῆπον. Οἱ αἰχμάλωτοι ἐφυλάσσοντο ὑπὸ τοῦ Πέτρου, τοῦ ἀνδρείου Μαγδεβουργίου καὶ τοῦ Βιενναίου Στέμπερλ, ἰσταμένων μὲ ἀνοιχτὰ σκέλη καὶ στηριζόντων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δόρατά των.

— Σοὶ λέγω ὅτι ἔχομεν ἐργασίαν, ἐξηκολούθησεν ὁ δούξ. Διατί παρατηρεῖς

τόσον πολὺ τὸν ἔχοντα τὸν ῥοδόχρουν μανθῶν; Εἶνε ἀσυγχώρητος ἀμαρτωλός. Ἀκονίζουσι τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὸ ξίφος διὰ λογαριασμὸν τοῦ.

— Θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ἡ Ὑψηλότης σας μίαν λέξιν; ὑπέλαβεν ὁ Γεωργίος. Γνωρίζω τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν καὶ σᾶς ἐγγυώμαι διὰ τῆς ζωῆς μου ὅτι εἶνε εἰρηνικός καὶ ἀβλαβής· ἀναμφιβόλως αὐτὸς δὲν εἶνε ἐγκληματίας ἀξίος θανάτου!

— Μὰ τὸν ἅγιον Οὐμβέρτον αὐτὸ εἶνε ὀλίγον βαρὺ. Ἡ φύσις ἀνεστράφη. Ὁ καγκελάριός μου, ὁ ἐξαιρετικὸς νομικὸς ἐγένετο νεαρὸς πολεμιστὴς καὶ ὁ νεαρὸς μου μαχητὴς ἐγένετο δικηγόρος. Τί λέγετε σεῖς, Ἀμβρόσιε Βολλάν;

— Ἡθέλησα νὰ εὐχαριστήσω τὴν Ὑψηλότητά σας. Γνωρίζω ὅτι σᾶς ἀρέσουν οἱ ἀστεῖσμοί! Καλὰ! ὁ καλὸς Στουρμφέντερ θέλει ν' αὐξήσῃ τὴν εὐχαρίστησιν καὶ νὰ παῖξῃ πρόσωπον δικηγόρου. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ ὠφελήσῃ διόλου τὸν ῥοδόχρουν ἄνθρωπον. Ἐγκλημα καθοσιώσεως!

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

(ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ)

Δ'

Μεγάλη χώρα.

Οὐ μακρὰν τοῦ Ἀγρινίου εἰς τὴν θέσιν Μεγάλη Χώρα κεῖται ἡ ἱκανῶς ἀρχαία θεωρουμένη ἐκκλησία τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἔχουσα μῆκος μὲν 18, 40 γ. μ. πλάτος δὲ 8, 60. Ὁ ναὸς οὗτος ἄλλοτε ἦν εὐρύτερος καὶ ἀμέσως ἐκ πρώτης ὀφθαλμοῦ φαίνεται, ὅτι πολλὰς ἐπαθε προσθήκας καὶ ἀλλοιωσεις ὑπὸ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου.

Ὁ ναὸς οὗτος μίαν καὶ μόνον ἔχει στρογγύλην κόγχην, 10, 85 γ. μ. περιφέρειαν ἔχουσαν.

Ἐκ τινων δὲ παρατηρήσεων, ἃς ἐπὶ τοῦ οἰκοδομήματος τούτου ἐποιήσαμεν, ἐγενήθη ἡμῖν ἡ ὑπόνοια ὅτι πολὺ πιθανόν τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο νὰ ᾖ ἔργον τῶν Σταυροφόρων, ὡς Δυτικὴ ἐκκλησία τὸ πρῶτον χρησιμεύσασα.

Τὰς ὑπονοίας ἡμῶν ταύτας παρέσχον αἱ ἐξῆς παρατηρήσεις, πρῶτον ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἀρχικῶς φαίνεται ὅτι ὠκοδομήθη κατὰ τὸ σχῆμα τῶν Βασιλικῶν, δυστυχῶς ἡ ἀρχαία ἐπιστέγασις κατεστράφη, ἐξ ἧς ἀσφαλέστατα θὰ ἡδυνάμεθα νὰ κρίνωμεν περὶ τούτου· δεύτερον ὅτι ὁ μῦθος τοῦ ἱεροῦ τ. ἔ. ἡ κόγχη κατέχει ἅπασαν τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν, ἐπομένως εἶναι εὐρύτατος ἀνταποκρινόμενος εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας· τρίτον λείπει ὁ χώρος τῆς προθέσεως· τέταρτον εἰς τὴν ἀρκτικὴν πλευρὰν τοῦ ἁγίου βήματος φαίνεται ὅτι ἐξηκολούθει ἕτερον οἰκοδόμημα, ὅπερ μο

πῦρ, τὸ ζέον ἔλαιον, τὴν ἐξόρυξιν τῶν ὀφθαλμῶν, τὸ κτίσιμον, ἐκεῖ ἐλατρεύσαμεν ἡμεῖς τὴν Ἐλευθερίαν, καὶ ἐπὶ τὰ ἔτη ἀγωνισθέντες, καέντες, σφαγέντες, πωληθέντες ὡς κτήνη εἰς τὰς ἀγοράς, πεινῶσαντες καὶ γυμνητεύσαντες, τὴν κατεκτήσαμεν μόλις, καὶ ὄχι ἀκεραίαν. Ἐννοεῖς ἤδη τίς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαλῇ περὶ ἐλευθερίας. Γονυπετεῖς πρὸ τοῦ Ἐσταυρωμένου, μὲ πλήρη ἐλπίδος τὴν καρδίαν, μὲ τῆς παρακλήσεως τὸ δάκρυ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, μὲ καθημαγμένην τὴν χεῖρα ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστομάχου κατακτητοῦ, ἐδεόμεθα νὰ γείνη ἴσως εἰς τὸ δοῦλον Γένος ὁ Θεός, καὶ ἀπὸ τῶν σπηλαίων καὶ τῶν χασμάτων τῆς γῆς ἀναχωροῦντες, ἀπὸ προσεπέσαμεν καὶ ἐδεήθημεν εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων μας, ἀνερχόμεθα εἰς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων, ὅπως ἴδωμεν τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν, καὶ ἀναμείνωμεν τὴν εὐοίωνον ἀνατολὴν τοῦ λαμπροῦ ἄστρου, ὅπερ αὐταρέσκως, οὐχὶ ὁμῶς καὶ ἀδίκως, παρωμοιάζομεν πρὸς τὴν πατρίδα μας Ἑλλάδα. Μὴπως δὲν εἶναι τοῦ κόσμου ἡλῖος ἡ Ἑλλάς μας! Μὴ δὲν ἐφώτισεν ἄλλοτε τὸν κόσμον, καὶ σήμερον ἔτι μὴ δὲν τὸν φωτίζει διὰ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός τῶν σοφῶν καὶ τῶν διδασκάλων τῆς; Μεγαλόφρονος τότε ἀντήχει, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, τοῦ Τυρταίου καὶ τοῦ Αἰσχύλου ἡ ποίησις. Καὶ ὅταν ὁ ψάλτης, τονίζων τὴν ἀρρενωπὴν φωνὴν του, ἐβόα τὸ σύνθημα ἐκεῖνο τῶν περσικόνων στρατειῶν «Ἴτε, παῖδες Ἑλλήνων», ἐθρόντων τὰ ὅπλα, ἰχθαί διέσειον τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἀνενοῦντο οἱ φοβεροὶ ὄρκοι, καὶ ἡ σημαία μας, ὑπερήφανος διὰ τὰ ἔχνη τῶν σφαιρῶν, ὑψοῦτο, ἐσειέτο, ἐκυμάτιζε, καὶ ἄθροοι οἱ τουρκομάχοι πολεμισταί, ἔσπευδον νὰ καλυφθῶσιν ὑπὸ τὸ ἄφθαρτον σύμβολον τῆς Πίστεως, τὸ ἀπαστράπτον ἐπὶ τῆς ἐνδόξου καὶ μαρτυρικῆς σημαίας μας! «ὦ, χρόνοι λαμπροί!... Ἡ ἰδέα, ἡ ἰδέα ἐθέρμαινε τὸ Γένος· τηροῦσα ἐν ἐνότητι ἀδιασπάστῳ τὴν

ὅλην ἑλληνικὴν οἰκογένειαν, ἐνέπνεεν αὐτὴν, τὴν ἐνεθούσα, τὴν μετηρσίον εἰς ὕψη δυσπροσέλαστα. Πίστις καὶ πατρίς, Πατρίς καὶ Ἐλευθερία, Ἐλευθερία ἡ Θάνατος, ἦτο τὸ σύνθημα τὸ μυστικὸν τῆς τουρκομάχου γενεᾶς. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ συνθήματος τούτου ἐμάχετο ἕκαστος Ἕλληνα, καὶ ὁνήσκων ἐφιθύριζε τὸν ὄρκον ὃν εἶχεν ὁμόσει, παιδίον ἔτι ὁ μαχητής, καὶ εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ ὁποίου ὑπακούων, προσέφερεν εἰς τὴν πατρίδα του τὴν ζωὴν. Ἡ ἰδέα εἶνε τῶν κρατῶν ἡ ψυχὴ. Δυστυχῆς τὰ ἔθνη ὅσα δὲν ἐλεύονται ἀπὸ ἰδέας. Τὸ ἡμέτερον ἐγένετο ἡ κοιτίς πασῶν τῶν εὐγενῶν ἰδεῶν. . . .

Ἡ στάσις καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ἐρημίτου, ἀπαγγέλλοντος τοὺς λόγους, ὡς ἀσθενὴ περιλήψιν ἀπεμνημόνευσα, εἶχόν τι τὸ ὑπεράνθρωπον. Ὁ ἐσπερινὸς ἄνεμος ἐλίκνιζεν ἐλαφρῶς τὸν λευκὸν πῶγωνα καὶ τὰς ἀρκίαις τρίχας τῆς γυμνῆς κεφαλῆς του. Ἦτο ὄρθιος· ὁ ὀφθαλμὸς του ἔχυνε λάμψεις, καὶ ζωὴ ἀσυνήθης διεδέχθη τὴν πρόσθεν ἡρεμίαν καὶ γλυκύτητα τοῦ προσώπου του· τὸν παρετήρουν εὐσεβῶς καὶ ἐμφοδῶς. Ἐθαύμαζον τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ἀναστήματος του, τῶν χαρακτηριστικῶν του τὴν εὐγένειαν, τῆς φωνῆς του τὸν σοβαρὸν καὶ ἐπιβállοντα ἦχον. Μοὶ ἐφάνετο προφῆτης, ὑπὸ ἔμπνευσιν ἀκατάληπτον διατελὼν, καὶ ἀσυστόλως ἐρμηνεύων τὰς βουλάς δυνάμει ὑπερέτας. Ἦθελον νὰ ὁμιλήσω καὶ ἐδίσταζον. Ἡὐλαβούμην νὰ λύσω τὴν μυστικὴν, τὴν ἀνερμήνευτον γοητείαν, ἣν εἶχον σκορπίσει οἱ λόγοι τοῦ γέροντος περιδονούμενοι ἔτι ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας καὶ τῆς σιωπῆς τῆς ἀρξαμένης νυκτός.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

Δὲν δύναται ἡ ν' ἀποκεφαλίσθῃ ὁ μικροῦτσικος!

— Κύριε καγκελάριε, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας κοχλάζων ἐξ ὀργῆς, ἡ Ὑψηλότης του δύναται νὰ μαρτυρήσῃ ὅτι οὐδέποτε ἐταπεινώθην τοσοῦτον, ὥστε νὰ γείνω κωμῶδός. Τὴν ἐργασίαν ταύτην εὐχαρίστως ἀφίνω εἰς ἄλλους, μὲ τὴν ζωὴν δὲ τῶν ἀνθρώπων δὲν παίζω, οὐδ' ἀστειεύομαι! Ὁμιλῶ σπουδαίως! Ἐγγυῶμαι περὶ τοῦ κυρίου Κράφτ, γραμματέως τοῦ συμβουλίου τῆς Οὐλμης! Ἐλπίζω ὅτι ἡ ἐγγύησίς μου δύναται νὰ γείνη δεκτὴ.

— Πῶς! εἶπεν ὁ Οὐλρίχος. Εἶνε βεβαίως ὁ κομψὸς κύριος, ὁ ἀμφιτρώων σου, περὶ τοῦ ὁποίου τοσάκις μοὶ ὁμίλησας; Αὐτὸ μὲ λυπεῖ πολὺ, ἀλλὰ συνελήφθη ἐν τῷ μέσῳ ὑποκινήσεως καὶ ὑπὸ περιστάσεις λίαν ἐπιβάρυντικὰς δι' αὐτόν.

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ Ἀμβρόσιος crimen laesae majestatis.

— Συγγνώμην, καγκελάριε! Ἐσπούδασα τὰ νομικὰ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, ὥστε

γνωρίζω ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὐδὲ λόγος δύναται νὰ γείνη περὶ τοιούτου ἐγκλήματος. Τὴν τελευταίαν νύκτα, οἱ σύμβουλοι τῆς Συμμαχίας καὶ ὁ διοικητὴς τῆς πόλεως ἦσαν ἐδῶ ἀκόμη· κατ' ἀκολουθίαν ἡ Σπουτγκάρδη ἀνῆκεν εἰσέτι εἰς τὴν Συμμαχίαν καὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ συμβουλίου, ὅστις δὲν εἶνε διόλου ὑπὴρκος τῆς Ὑψηλότητός του, δὲν ἐνήργησεν ἄλλως ἢ ὅπως πᾶς ἐχθρὸς στρατιώτης, ὅστις ἐπὶ τῇ διαταγῇ τοῦ ἀρχηγοῦ του ἐξεστράτευσε ἐναντίον μας.

— ὦ! ἡ νεότης! ἡ νεότης! Πῶς γνωρίζετε νὰ παριστάνετε τὰ πάντα καλῶς, νέε μου φίλε! Ἀφ' ἧς ὁ δούξ προσέκαλεσε τὴν πόλιν νὰ παραδοθῇ καὶ ἔσχε τὸ animum possidendi πᾶν ὅ,τι εὐρίσκετο ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτῆς ἦτο ἰδιοκτησία του. Κατ' ἀκολουθίαν, ὅστις ἐσχημάτισε συνωμοσίαν κατ' αὐτοῦ εἶνε ἔνοχος ἐγκλήματος καθοσιώσεως καὶ ὁ προσηρθεὶς Κράφτ ἀπήγγειλε πρὸς τὸν λαὸν κινδυνώδεις λόγους.

— Ἀδύνατον! Τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὴν φύσιν του καὶ τὰς ἐξεις του. Ἀρχον, εἶνε ἀδύνατον τοῦτο!

— Γεώργιε, εἶπεν ὁ δούξ σοβαρῶς, ἐσχομεν ἤδη πολλὴν ὑπομονὴν νὰ σὲ ἀκούωμεν. Τοῦτο οὐδόλως θὰ ὠφελήσῃ τὸν φίλον σου ἐν τούτοις. Ἰδοὺ τὰ πρακτικὰ. Ὁ καγκελάριος ἤκουσε τοὺς μάρτυρας, τῶν ὁποίων αἱ καταθέσεις τὰ πάντα ἀπέδειξαν σαφῶς. Πρέπει νὰ παραδειγματισθῶσι καὶ οἱ ἄλλοι. Πρέπει νὰ πληξώμεν τοὺς ἐχθροὺς μας εἰς τὴν καρδίαν, ὁ καγκελάριος ἔχει δίκαιον. Δὲν δύναμαι ν' ἀπονεύω χάριν.

— Τοῦλάχιστον ἀφήσατέ με νὰ τῷ ἀπευθύνω μίαν ἐρώτησιν ἀκόμη καθὼς καὶ εἰς τοὺς μάρτυρας, ὀλίγας λέξεις μόνον.

— Τοῦτο ἀντιβαίνει εἰς ὅλας τὰς διαδικασίας, διέκοψεν ὁ καγκελάριος. Ὁφείλω νὰ διαμαρτυρηθῶ, ἀγαπητέ μου, τοῦτο εἶνε προσβολὴ κατὰ τοῦ προνομίου μου.

(Ἐπεται συνέχεια)

υπέμνησε τὸ σκευοφυλακεῖον τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας [Saktistei] καὶ ὅπερ κατὰ κανόνα σχεδὸν εἰς τὴν ἀρκτικήν πλευράν τοῦ ἱεροῦ τίθεται, τελευταῖον δὲ ὁ τρόπος οὗτος τῆς οἰκοδομῆς καὶ τῆς ὑπεράνω τῆς κόγχης τοῦ ἱεροῦ συναρμολογήσεως τῶν ἐξ ὀπτῶν πλίνθων ἀρχιτεκτονικῶν κοσμημάτων, ἅτινα μοι ὑπενθύμισαν ἕτερα οἰκοδομήματα τῆς γ' καὶ ιδ' ἑκατονταετηρίδος, ταῦτα πάντα λέγομεν ὅτι μοι ἐνέβαλον τὴν ἰδέαν ὅτι καὶ ὁ καὶ οὗτος, ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐν Ἑλλάδι, οὐδόλως ἀπίθανον νὰ ᾖ ἔργον τῶν τὰ μέρη ἐκεῖνα κατασχόντων Σταυροφόρων.

Ἄνω τῆς θύρας τοῦ ναοῦ ἐξωτερικῶς ὑπάρχει «1805 Μαρτίου», καὶ ἀναφέρεται βεβαίως εἰς τὰς μεταγενεστέρους τοῦ ναοῦ προσθήκας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην φαίνεται ὅτι εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ναοῦ προσετέθη εἰς τοῖχος, ὅστις διαιρεῖ τὸν ναὸν εἰς κυρίως ναὸν καὶ τὸν νάρθηκα. Ἐπὶ τοῦ τοίχου τούτου ὑπάρχουσι γεγραμμένοι [fresco] 10 εἰκόνες διαφόρων ἁγίων ὑπὸ ταύτας δὲ παρίστανται αἱ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ τιμωρία διαφόρων ἐνεπιγράφων ἁμαρτωλῶν. π. χ. «Ὁ κλέπτης», εἰς δαίμων κρεμᾷ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ· «ἡ κοιμομένη τὴν ἁγίαν κυριακὴν ἢ τὰς εορτὰς» σύζυγοι κοιμώμενοι, εἰς δὲ δαίμων ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτῶν σείει ἐλαφρῶς ἀνεμωτῆρα· «ὁ μυλονιστὴς» ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ αὐτοῦ κρέμαται ὁ ὀνικός λίθος. «Ἡ κουρκουσούρα» εἰς δαίμων τίθησιν ὅφιν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῆς, «ὁ παραληγιστὴς», «ὁ κρασοπώλης» κ.λ.

Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων ναῶν, τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς Παναγίας εἰς τὴν «Μεγάλῃν χώραν» οὐδεμίαν ἐπέραν ἐκκλησίαν ἀρχαίαν ἐν Ἀγρινίῳ εἶδομεν.

Περὶ τὸ Ἀγρινίον ὑπάρχουσι πρὸς τούτοις τὰ ἐξωκκλησία ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πηγανῆς, ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος, ἡ ἁγία Παρασκευὴ καὶ ἐντὸς τοῦ ἔλους τοῦ Ἀγρινίου τὰ ἐρείπια δύο ναῶν τοῦ ἁγίου Νικολάου, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ὁ τὴν γῆρα, καὶ τῆς ἁγίας Βαρβάρας εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ χωρίου Πλατάνου.

Γ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Τῇ διευθύνσει τῆς «Εβδομάδος».

Εἰ μὲν τὸ παρὰ τοῦ κ. Γ. Μαζαράκη φιλοτίμως δωρηθὲν τῇ Χριστιανικῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ χειρόγραφον ἐκ τῶν τοῦ ἀειμνήστου Γ. Αἰνιᾶνος, περιέχει ἄλλα τινὰ σπουδῆς ἄξια καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀγνοούμενα, οἶδεν ὁ ἐπεξεληθὼν αὐτὸ ἀγαπητὸς φίλος κ. Γ. Λαμπάκης· ὅσον ὅμως ἀφορᾷ εἰς τὰ περὶ τῶν ἱεραρχῶν Λαρίσσης καὶ Δημητριάδος ἀναφερόμενα ἐν σελίδι 298 τοῦ προηγουμένου φύλλου τῆς «Εβδομάδος», ταῦτα οὐδὲ νῦν εἰσὶν οὐδ' ἀγνοούμενα, διότι μετελήφθησαν ἐν τῷ χειρογράφῳ κατ' ὄνομα καὶ κατὰ γράμμα ἀπαρallάκτως ἀπὸ τῆς τοῦ σοφοῦ Λεωντίνου Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς (Mich.

Le Quien Oriens Christianus, τόμ. Β', σελ. 103—14), ἐξ ἧς καὶ ἀναγνωστέον Νεκτάριος τὸ τοῦ τελευταίου Δημητριάδος ἱεράρχου ὄνομα ἀντὶ τοῦ πληρημελῶς ἔχοντος Νεωτέριος.

Υμέτερος
Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.

Κύριε Διευθυντά,

Ἐν τῷ τελευταίῳ, φύλλῳ τῆς «Εβδομάδος» ἐδημοσιεύθησαν λόγου ἄξια ἀποσπάσματα περὶ τινῶν ἐκκλησιαστικῶν περιφερειῶν τοῦ θέματος Ἑλλάδος καὶ κατὰ μέρος τῶν ἀρχιερέων Λαρίσσης καὶ Δημητριάδος. Ἄν τὰ δημοσιευθέντα εἴνε πάντῃ νέα καὶ ἀγνωστα, τοῦτο ἄλλοις ἀπόκειται νὰ ἐξελέγξωσιν· ἐγὼ δὲ ὁ ἰδιώτης τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀφείλω νὰ ἐπαινέσω τοῦ ἐκδόντος τὴν φιλοπονίαν. Ἄς μοι ἐπιτρέψῃ ὅμως ὁ κ. Γ. Λαμπάκης νὰ ζητήσω παρ' αὐτοῦ τὴν λύσιν ὀλίγων μόνον ἀποριῶν.

Α') Τὸ ὄνομα Νεωτέριος, τὸ ὑπὸ τοῦ δεκάτου ἐπισκόπου Δημητριάδος φερόμενον, ἀπαντᾷ καὶ ἄλλοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἰδιώτης τις τῆς παλαιογραφίας θὰ ἀνεγίνωσκεν ἴσως Νεκτάριος, ἀλλ' ὁ κ. Λαμπάκης ὁ εἰδικὸς περὶ πᾶσαν τὴν χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν ἀνέγνω ἀναμφιβόλως ἐν τῷ χειρογράφῳ ἀκριβέστατα καὶ ἀσφαλδέστατα.

Β') Ἐν ταῖς ἐπισκοπαῖς τοῦ θέματος τῆς Ἑλλάδος, εἶδον ἐπαρχίαν Δημοσίου καὶ Ἑλασσῶνος. Ἡ μετριότης μου μέχρι τοῦδε Δημόνικον ἐγνώριζε μόνον ἐκεῖνον, πρὸς δὲ ἀποτείνει ὁ καλὸς κἀγαθὸς Ἰσοκράτης τὴν Παραίνεσιν αὐτοῦ. Πῶς ἐξ αὐτοῦ ὠνομάσθη ἡ ἐπαρχία; πρὸς τιμὴν τοῦ; Κατὰ τίνος δὲ γραμματικῶς κανόνας θὰ ἐλέγομεν ἡ Δημόνικος; ὅπως θὰ ἐλέγομεν ἡ Ἀριστοτέλης; Ἀλλὰ μὴπως τὸ ὄνομα ἡ Δημόνικος εἴνε ἐξελληνισμὸς τοῦ βαρβάρου Δομένικο ἢ Δεμένικο, ὀνόματος, μὲ τὸ ὁποῖον καλεῖται κόμη τις ἐπὶ τῆς ἀπὸ Τυρνάβου εἰς Ἑλασσῶνα ὁδοῦ οὐ μακρὰν πολὺ τῆς Ἑλασσῶνος κειμένη;

Γ') Ἄλλο τι εἴνε ἡ Λαμία καὶ ἄλλο τὸ Ζητοῦνι, καὶ ἄλλο τι τὰ Ὑπάτα καὶ ἄλλο αἱ Νέαι Πάτραι; Ἐπὶ τῶν ἀποριῶν μου τούτων, εὐαρεστούμενος, ἅς ἀπαντήσῃ ὁ κ. Λαμπάκης βέβαιος ὢν περὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου.

Υμέτερος εὐχέτης
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΟΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Ἐκ τῶν δύο μελετῶν, ὡν μνήμην ἐποιήσαμεθα ἐν τοῖς προηγουμένοις φύλλοις, μείζονα λόγον ποιοῦμεν νῦν περὶ τῆς μίξος κρίνοντες αὐτὴν ὡς ἱκανῶς σπουδαίαν.

Ἡ περὶ τὸν Εὐριπίδην σπουδὴ τοῦ κ. Weil εἴνε ἄξια πολλῶν ἐπαίνων καὶ μεγάλου θαυμασμοῦ διὰ τε τὰς ἐπιτυχεῖς καὶ εὐφυεῖς ἄμα διορθώσεις καὶ τὰς ἐπιεφεστέρας ἐρμηνείας, ὧν ἀνευ πεποιθήμεν, ὅτι οὐδεὶς δύναται δεξιῶς νὰ ἐρμηνεύσῃ οὐδεμίαν τῶν ἐπτὰ τραγωδιῶν, τῶν

θαυμασιῶς σχολιασθεῖσάν, ὡς εἶπεν ὁ κ. Reinach. Καὶ ταῦτα μὲν προὔταξάμεν, ὅπως εἰς τοὺς ἀγνοούντας τὸν κ. Weil διὰ τῶν ἐλαχίστων τούτων τὴν μεγίστην παιδείαν αὐτοῦ δείξωμεν, εἰ δυνατόν.

Ὁ κ. Weil ἀρχόμενος λέγει ὅτι οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς τοσοῦτον ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐσπουδάσθησαν, ὥστε φαίνεται, ὅτι οὐδὲν πλέον δύναται νὰ προστεθῇ ἢ ἀφαιρεθῇ. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη σὺν τῷ χρόνῳ ἀποδείκνυται ψευδής· διότι λόγοι τοῦ Δημοσθένους, εἴπερ τινὲς ἕτεροι ἀναγνωσθέντες, ἐκδίδονται ὑπὸ Blass μετὰ ἐπανορθώσεων, αἵτινες, εἰ καὶ οὐδὲν ἄλλο, πλὴν ἐκλογαὶ γραφῶν καὶ διαγραφῆς γλωσσισμῶν εἴνε, ἐν τούτοις ἐμφαίνουσι πρόοδον κριτικὴν διὰ τὸ κείμενον τοῦ Δημοσθένους.

Ἐκ τῶν πολλῶν καὶ σοφῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. Weil παρατιθέμεθα ὧδε τὰς ἐπὶ τοῦ προοιμίου τοῦ Α' Φιλίππου. Ὁ Blass διορθοῖ τοῦτο ὡς ἐξῆς: «Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προτιθέτ', ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [λέγειν], ἐπισχῶν ἂν ἕως οἱ πλείστοι τῶν εἰωθῶτων γνώμην ἀπεφώνησαντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τι μοι τῶν [ὑπὸ τούτων] ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἤγον, εἰ δὲ μή, τότε' ἂν καὶ ἐπεὶ ῥώμην ἂ γινώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι [πρότερον] συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν...» Ἡ ἐξάλειψις τοῦ λέγειν βελτίον τὸ κείμενον, τὸ ἀπαρέμμετον τοῦτο, ὡς καὶ τὸ σκοπεῖν εἴνε ἐπεξηγητικαὶ προσθέσεις, ἐξαχθεῖσαι ἐκ τῶν ἐπομένων. Ἀλλὰ τὸν ὀβελισμόν τοῦ ὑπὸ τούτων δὲν ἀποδέχεται ὁ κ. Weil πάνυ σοφῶς λέγων, ὅτι οὕτω δὲν θὰ ὑφίσταται ἡ ἀντίθεσις τοῦ καὶ τότε, ὅπερ ἐντέχνως ἀντιτίθεται τῷ ὑπὸ τούτων. Τὸ νυντιόν δὲ τὸ πρότερον, ὅπερ ἐλλείπει καὶ παρ' Ἑρμογένει, εἴνε περιττόν, καθ' ὅσον τούτου ἀρθένης ἡ φράσις ὀρθωτέρα ἀποβαίνει. Τοὺς δὲ πολλοὺς πόρους, οὓς κατέβαλεν ὁ Blass πρὸς σύνταξιν τοῦ «Index interpolationum» περιττοὺς θεωρῶν λέγει ὅτι ὁ ἐκδότης γινώσκων ν' ἀποτέμνῃ τὰ τοῦ κειμένου τοῦ Δημοσθένους περιττά, δὲν γινώσκει νὰ συντέμνῃ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἐργασίας.

Περὶ τοῦ κ. Weil πολλὰ ἔχοντες νὰ εἰπώμεν, ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ποιήσωμεν τοῦτο, ὅταν οἱ ὑποσχόμενοι ἕτεροι λόγοι τοῦ Δημοσθένους ἐκδοθῶσιν.

Γ. Μ. ΣΑΚΟΡΡΑΦΟΣ

— Ὁ ἱστορικὸς τῆς Βαρκελώνης D. Antonio Rubio y Lluch, οὗτινος τὴν πολύτιμον ἱστορικὴν μονογραφίαν ἡγγείλαμεν ἤδη εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον ἡμῶν, ἔχει ἐτοιμοὺς πρὸς δημοσίευσιν πλείστας σημειώσεις περὶ τῶν τιμαρίων τῶν δουκῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ Νέων Πατρῶν, τῆς κομητείας Δημητριάδος, τῆς κομητείας Σαλόνων, Μαρκιονείας, Βοδονίτσας, τῆς Αὐθεντείας Σιδηροκάστρου, τοῦ Στερίου, τῆς Αἰγίνης, τῆς Καρδίτσας, τῆς Καπραίνης, πρὸς τούτοις περιέρχους πληροφορίας περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι Λατινικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀρ-

χιεπισκοπής δηλ. Ἀθηνῶν, ἐπισκοπής Μεγάρων, ἐπισκοπής Δαυλίας, ἐπισκοπής Σαλῶνων, ἐπισκοπής Βοδονίτσας, ἀρχιεπισκοπής Θηβῶν, Νέων Πατρῶν κλ.

Ὁ κ. Lluch πρὸς τοῖς ἄλλοις κάτοχος καὶ τῆς ἐλληνικῆς θέλει ἐκπονήσῃ καὶ διὰ τὴν Ἑβδομάδα ἱστορικὴν τινὰ διατριβὴν ἐκ τῶν ἐνδιαφερουσῶν τὰ μάλιστα τὴν Ἑλλάδα.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Οἱ Φαραὼ Ῥαμσῆς ὁ II καὶ Ῥαμσῆς ὁ III (Σέσωστρις) εἰς φῶς ἐπαεργόμενοι. Κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου Μωχαμέδ Τεβφίκ πασᾶ, ἐγένετο πρὸ τινων ἡμερῶν ἐπὶ παρουσίᾳ του καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μουκτάρ πασᾶ, τῶν ὑπουργῶν, τοῦ Ῥώστου προξένου κ. Χιτρόβου καὶ ἄλλων, ἡ ἀποκαλύψις καὶ ἐκτύλιξις τῆς μούμιας τοῦ Φαραὼ Ῥαμσῆ τοῦ II ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Μασπερώ διευθυντοῦ τοῦ μουσείου Balaquer ἐν Καίρῳ. Τρεῖς καὶ τριάντα ἐκατονταετηρίδες παρῆλθον ἀφ' οὗ τοῦ σῶμα τοῦ αἰγυπτίου ἐκείνου ἀνακτος ὦφθη διὰ τελευταίαν φορὰν ἀκάλυπτον. Μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος εἰργάσθη ὁ καθηγητὴς Μασπερώ εἰς τὴν ἐκτύλιξιν τῶν ἐκ λίνου καὶ βύσσου ἐπιδέσμων, οἵτινες ἔμενον ἀνέπαφοι ἀφ' οὗ χρόνου κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως Pinotem τοῦ I, ἐγγόνου τοῦ βασιλέως Sa-Aman-Herhor (περὶ τὰ 1100 π. π.) τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς 21ης δυναστείας, περιεβλήθη ἡ μούμια τοῦ Ῥαμσῆ διὰ νέου νεκρικοῦ ἐνδύματος. Ἡ σορὶς μετὰ τοῦ τεχνητῶς γεγλυμένου ἐπικαλύμματος ἐν μορφῇ τῆς Ὀσίριδος, τῆς δεσποίνης τοῦ Ἄδου, ἀνήκει μετὰ τοῦ περιεχομένου εἰς τὸ μέγα εὐρημα, ὅπερ κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1871 οὐχὶ ὀλιγωτέρας τῶν 33 μούμιων ἤγαγεν εἰς φῶς, μετὰξὺ τῶν ὁποίων ἀντιπροσωπεύονται πάντες σχεδὸν οἱ ὀνομαστότατοι Φαραὼ τοῦ νέου κράτους, οἱ βασιλεῖς Ahmes, Amen Hetep I, Thutmes I, Thutmes II, Thutmes III τῆς 13ης δυναστείας, Ῥαμσῆς I, Seli I καὶ Ῥαμσῆς II τῆς 19 δυναστείας. Ὁ ρυθμὸς τῆς ξυλίνης σοροῦ ἣτις ἔμεινεν ἄνευ ζωγραφιδῶν καὶ ἐπιχρυσώσεως ἐν παραδόξῳ ἀπλότητι ὡς καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς ὀρθογραφίας τῶν περὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ποικιλιμάτων ἠνάγκασαν τὸν Μασπερώ νὰ πιστεῦσῃ ὅτι ἡ μούμια αὕτη εἶνε Ῥαμσῆ τοῦ XII καὶ 20ης δυναστείας. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ταυτότητος ἐξετυλίχθη μέρος τῶν ἐπιδέσμων τῆς μούμιας καὶ ἐφάνη ὁ ἀρχικὸς δεσμὸς φέρων ἱερατικὴν ἐπιγραφὴν, ἣτις οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν καταλείπει ὅτι ἡ μούμια εἶνε Ῥαμσῆ τοῦ II, οὐχὶ τοῦ XII τῆς 20ης δυναστείας, ὡς φρονεῖ ἔτι ὁ καθηγητὴς κ. Βιδερμάννος. Ἡ σορὶς ἐν ἡ ἀρχικῶς εἶχε κατατεθῇ ἡ μούμια κατεστραφῆ ἐξ ἀγνώστου αἰτίας, βασιλεὺς δέ τις τῆς 20ης δυναστείας διέταξε νὰ κατασκευάσωσιν αὐτῇ νέαν. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τῆς σοροῦ καὶ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν περὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ποικιλιμάτων.

Ἡ διὰ τῶν μνημείων βεβαιουμένη ἀλήθεια, ὅτι Ῥαμσῆς ὁ II, ἐβασίλευσε περὶ τὰ 67 ἔτη καὶ τὸ ὅτι εἰς τὰς παραστάσεις καὶ τὰς ἐπιγραφάς, αἵτινες παριστᾷσιν αὐτὸν ὡς γενναῖον πολεμιστὴν, παρακολουθούμενον ὑπὸ ἐνηλίκων υἱῶν, μαρτυροῦσι περὶ τοῦ βελούτου αὐτοῦ γήρατος· ἀληθὲς ἡ μούμια, ἣτις ἐν ἀξιοθαυμάστῳ διατηρήσῃ ἐξετυλίχθη πρὸ τινων ἡμερῶν, παρίστησιν ἡμῖν γέροντά τινα. Δράγμα εὐθέων λευκῶν τριχῶν ὑπὲρ τὸ οὖς, ὃν μέρος $\frac{5}{10}$ τοῦ μέτρου ἐνοῦται εἰς πλόκαμον, δείκνυσιν ἡμῖν τὸν γέροντα. Τὸ παράδοξον ὅμως εἶνε ὅτι τὸ πρόσωπον, παραβολικῶς πρὸς τὴν ὀλίγον ἀπωτέρω κατακειμένην μούμιαν τοῦ βασιλέως Pinotem II τῆς 21 δυναστείας, φαίνεται ἰσχυρώτερον, νεανικώτερον Ἐπὶ ὑψηλοῦ σώματος (1.80 τοῦ μέτρου) κάθεται μεγάλη χαρακτηριστικὴ κεφαλὴ ἐν αἷμα ὁποῖα ἐπιπίπτει γρυπνῇ ῥίσι.

Τὸ ἐπιρρίνιον ὅσπου καταπίπτει τοξωτὸν εἰς τὰ ἰσχνά, πτερυγία τῆς ῥινός. Μεγάλοι ὀφθαλμοί, στόμα ἐξογκυμένον μετὰ μακρῶν χειλέων ἀλλὰ πάντῃ κεκλεισμένων, οὐχὶ κατεσκληνός, μετὰ πιθανῶς καλῶς διατηρουμένων ὀδόντων καὶ εὐθύς, ὑψηλὸς καθέως πρὸς τὸ σῶμα καταπίπτων πῶγων, δίδουσιν εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὸ ἐπικλινὲς στενὸν μέτωπον ὀρισμένον τύπον. Εἶνε ὅ ἔτι καὶ σήμερον αἰγύπτιος τύπος. Περιέργως λίαν μακρὸς εἶνε ὁ μετὰ λινῶν ἐπιδέσμων κεκαλυμμένος λαιμός, νῶτα ὡς καὶ παρὰ τοῖς σήμερον Αἰγυπτίοις εὐρέα, στήθος εὐθύ καὶ χεῖρ εὐρεῖα μετὰ ἰσχυρῶν ὀστέων.

Ὁ κ. Μασπερώ ἐξεπλάγην λίαν ὅτε ἀνέφερε τὴν δευτέραν μούμιαν· αὕτη, ἣτις μέχρι τοῦδε ἐνομιζέτο ὡς τῆς βασιλίσσης Ahmes-nefer-ateri τῆς αἰθιοπίδος συζύγου τοῦ Ahmes, ἀρχηγοῦ τῆς 18ης δυναστείας, εἶνε κατὰ τὰς ἐπιγραφάς τῶν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ δύο ἐπιχρυσῶν ξυλίνων πινακιδίων, ἡ μούμια Ῥαμσῆ τοῦ III, τοῦ Σεσώστριος τοῦ Ἡροδότου. Μία λοιπὸν ἔτι αυτοκρατορικὴ Μεγαλειότης εἰς τὴν ἐπιφανῇ συντροφίαν τῆς salle des momies royales τοῦ μουσείου Balaquer.

Τι κοῖμα νὰ θάπτωσι τοὺς βασιλεῖς! ὁποῖον παράδοξον θέαμα θὰ ἐξετυλίσσετο ἡμέραν τινὰ πρὸ τοῦ θεατοῦ, βλέποντος εἰς κατὰστασιν μούμιας τὰ τελευταῖα εἶδωλα πασῶν τῶν ἐθνικοτήτων!...

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ὁ Λουδοβίκος Β' τῆς Βαυαρίας ἀφῆκεν ὡς γνωστὸν ἀδελφὸν ὀνόματι Ὁθῶνα ἐπίσης παρὰφρονα. Καὶ οὗτος ἐφοῖτα ἐπιμελῶς εἰς τὸ θέατρον, ἀλλὰ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ἀδελφόν του ὅστις ἠρέσκετο μόνον εἰς τὰ ἔργα τοῦ Ῥιχάρδος Βάγνερ ἐξεδήλου οὗτος ζωρὰν προτίμησιν ὑπὲρ τῆς μουσικῆς τοῦ Ὁφφενπαχ καὶ ἀγάπην πρὸς τοὺς θῆλεις ἐρμηνευτὰς αὐτῆς. Ἡ λεπτή καὶ εὐχραυστος κρᾶσις του δὲν ἀντεῖχεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς παρεκτροπὰς του, ἡσθένησε καὶ ἀποτέλεσμα

τῆς μακροῦς ἀσθενείας του ὑπῆρξεν ὑπερβολικὴ θρησκομανία. Ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους ἔμενε γονυκλιτὴς ἐνώπιον τῆς εἰκόνης τῆς Παναγίας. Βαθεῖα μελαγχολία κατεῖχεν αὐτόν, ἐπὶ ὀλοκλήρους δ' ἡμέρας ἦτο βεβυθισμένος εἰς σκέψεις καὶ ἀμέσως παρατηρήθησαν συμπτώματα βέλαια διανοητικῆς ταραχῆς. Ἡ θρησκευτικὴ μονομανία εἶχε λάβῃ ἀνησυχητικὰς διαστάσεις.

Ἡμέραν τινὰ, κατὰ τὸ 1873 (εἶχον ἤδη περιορίσῃ αὐτόν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ Νύμφενμπουργ) ἀπέδρα καὶ μετέβη εἰς τὴν μητρόπολιν τοῦ Μονάχου καθ' ἣν στιγμήν ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλει τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν. Ὁ πρίγκιψ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος καὶ ἀπήγγειλε μεγαλοφώνως τὴν προσευχὴν Confiteor, ἐδέησε δὲ νὰ παρῇ μὲν δύο μοναχοί, ὅπως πείσωσιν αὐτόν νὰ μὴ ἐκφωνήσῃ καὶ λόγον πρὸς τὸ ἀκροατήριον.

Βραδύτερον, κατὰ τὸ 1878 μετηνέχθη εἰς τὸ μέγαρον Σλάισαϊμ. Τὴν πρωτὰν ἀκριδῶς τῆς ἡμέρας τῆς ἐκείσε μεταβάσεώς του, ἀφυπνίσθη ὑπὸ τῶν ἤχων στρατιωτικῶν σαλπίγγων. Ἡγέροθη ἐν σπουδῇ καὶ χωρὶς νὰ ἐνδύθῃ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν φυλάκων του, ἀνεριχθήσῃ εἰς φεγγίτην τινὰ τοῦ διαδρόμου καὶ δι' ἡχηροτάτης φωνῆς ἤρξατο κραυγάζων «Στρατιῶται! εἶμαι ὁ πρίγκιψ Ὁθῶν, ἐλευθερώσατέ με, καὶ ἀγάγετέ με εἰς Μόναχον». Ὑπῆρξε στιγμὴ ἀπεριγράπτου θορύβου. Οἱ φύλακες ἔδραμον καὶ μετὰ κόπου ἀπέσυρον τὸν πρίγκιπα κραυγάζοντα πάντοτε «βοήθεια! βοήθεια! στρατιῶται! θὰ με δολοφονήσωσι!» Ἐκτοτε οὐδεὶς ἐπανεῖδε τὸν πρίγκιπα!

Ἐν παράδοξον κήρυγμα τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος. Γάλλος τις ἱεροκλήρυς, ἐδίδασκεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τοὺς πιστοὺς, τῷ 1530, ὅτι ἀνεκαλύφθη ἐπ' ἐσχάτων νέα τις γλῶσσα, ἣτις ὀνομάζεται... ἐλληνική· ὅτι πρέπει νὰ προσέχωσι καλῶς καὶ νὰ προφυλάσσωνται ἀπ' αὐτῆς, διότι εἶναι μήτηρ καὶ τροφὸς πασῶν τῶν αἰρέσεων· ὅτι εἰς τὰς χεῖρας πολλῶν περιφέρεται βιβλίον εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην γεγραμμένον καὶ ὀνομαζόμενον Καὶ ἡ Διαθήκη, ὅπερ εἶναι πλήρες ὕδατος καὶ βλασφημιῶν. (Ἐκκλ. Ἀλήθεια)

Εἰς ἐξετάσεις καθ' ἃς παρίσταντο καὶ ἐπίσημα πρόσωπα.

Διδάσκαλος (νεοδιωρισμένος). Πῶς δύνασαι νὰ παραστήσῃς τὸ ἐλληνικὸν κράτος;

Μαθητὴς (δασκαλεμένος). Ὡς εὐρεῖαν περιφέρειαν.

Διδάσκαλος (γαυριῶν). Εὐγε! Κέντρον δὲ τῆς εὐρείας ταύτης περιφέρειας;

Μαθητὴς (ἀπνευστί). Κέντρον δὲ τῆς εὐρείας περιφέρειας, ἐξ οὗ διαχέεται θάλαπος ὡσεὶ ἐξ ἐκατομμυρίων εὐεργετικῶν ἀκτίνων πρὸς ἅπαντα τὰ σημεῖα τῆς περιφέρειας εἶνε... κέντρον... κέντρον... (τὰ χάνει).

Ἀκροατὴς (ψιθυρίζει)....

Μαθητὴς (προθύμως). Τὸ κεντρικὸν ταμεῖον!